

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 5.

V GORICI, ČETRTEK 30. JANUARJA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

31. januarja, petek: Peter Nol., spoznavavec; Marcela, vdova. — 1. februarja, sobota: Ignacij (Ognjeslav), škof, mučenec; Brigita, devica. — 2., nedelja: 4. Svečnica. Darovanje Gospodovo. — 3., ponedeljek: Blaž, škof; mučenec; Ansgarij, škof. — 4., torek: Andrej Korsini, škof; Rembert, mučenec. — 5., sreda: Agata, devica mučenica. — 6., četrtek: Amand, škof; Doroteja; Tit, škof.

V četrtek dne 6. februarja je prvi krajec; vreme lepo.

Novice.

Pri načelniku vlade.

Od 15. t. m. sprejema načelnik vlade pokrajinske tajnike, ki mu, kakor smo že najavili, podrobno poročajo o gospodarskih, političnih in organizacijskih zadevah svojih dežel. Do sedaj so bili pri Mussoliniju tajniki iz Pijemonta, Lombardije in Treh Benečij. Med zadnjimi, ki so bili pri Mussoliniju prejšnji teden, so bil tudi pokrajinski tajniki iz Gorice, Trsta, Reke, Pulja in Zadra. Po njihovih poročilih je vpisanih v fašistovsko stranko: v reški pokrajini 1708, v gorški 3400, v puljski 6900, v tržaški 9504 in v zadrski 1577 oseb.

Franc de Collodi.

Tako se je imenoval frančiškanski pater, ki je l. 1836. v duhu svetosti umrl v Rimu. Sedaj so se začele priprave, da bi bil proglašen za svetnika. Te dni so izkopali njegove telesne ostanke. Navzoča zdravniška komisija je ugotovila, da so nenavadno dobro ohranjeni. Položeni so bili v cinasto rakev, ki so jo nato slovesno prenesli v posebno grobnico v cerkev sv. Blaža.

Pacelli nastopi.

Kakor poročajo iz Vatikana, bo kardinal Peter Gasparri odstopil 12. februarja, na dan obletnice papeževa kronanja. Ta praznik hočejo uporabiti, da izroče slovesno novemu državnemu tajniku kardinalu Pacelliju oblast in urade.

Zbornica.

Načelnik vlade je določil, da se poslanska zbornica otvori 3. marca. Poslanci dobe v razpravo 80 zakonskih načrtov. Potem bodo razpravljali o proračunih. Za notranje ministrstvo so proračunjeni stroški za 74.649.776 več kot lani, in sicer znašajo 832 milijonov 506.509 lir. 32 milijonov več je potrebnih za državno upravo, 31 milijonov za policijo, orožnike, milico in javno varnost sploh. Za vojsko sta določeni 2 milijardi 87 milijonov 316 tisoč lir. Proračun zunanega ministra znaša 197.788.100. Od svote od-

pade 29 milijonov za italijanske šole v inozemstvu.

Oglejska slava.

Časopisi so prinesli novico, da se v Rimu bavijo z mislijo o obnovi staroslavne oglejskega patriarhata, ki so ga pred 177 leti zatrli. Patriarhovo duhovno oblast sta si razdelila goriški in videmski nadškof. Po listih se berejo zdaj štirje predlogi: eni so za to, naj postane patriarh goriški nadškof, drugi so za videmskega, tržaški krogi hočejo pridobiti to čast za svojega škofa, četrti so pa zato, naj kar oglejski prošt postane patriarh. O priliki homo morda poučili bravce o patriarhih iz Ogleja in njih pomenu.

Aprilsko vreme.

Letošnja zima je prav mila. Vreme je pa tudi prav aprilsko. Danes sije pomladansko solnce, jutri že pobeli sneg bližnje vrhove. Tako so n. pr. preteklo soboto šli milanski meščani brez površnikov na delo, v nedeljo je pa sneg prav na debelo pokrival vse ulice v Milanu. Tako vreme je kot naš lašč za bolezni.

Zavetnik časnikařev.

V sredo smo obhajali god sv. Frančiška Saleškega, patrona vseh katoliških časnikařev. Dosti naših bravcev gotovo ni vedelo, da imajo tudi časnikaři kot vsi ostali stanovi svojega nebeškega priprošnjaka. Papež Pij XI. ga je proglasil ob stoletnici njegove smrti za zavetnika tistega stanu, ki se s presom in čestjo v težavnih okoliščinah bori in ustvarja katoliškim načelom odgovarjajoče javno mnenje.

V krizi.

Na vodilnih mestih goriške pokrajinske uprave so se pojavila nasprotja. Predsednik Hipotečnega zavoda senator dr. Marani pri zadnjih volitvah ni bil več izvoljen za predsednika. Komisar goriškega deželnega odbora odvetnik Valentini Pascoli je postal g. prefektu ostavko. Na njegovo mesto je prišel podprefekt dr. Kajetan Anžà.

Primož je šel.

V torek zjutraj je vso Španijo nenadila vest, da je general Primo de Rivera odstopil z vsemi ministri. Kralj je poveril generalu Berenguerju sestavo nove vlade. Vest je bila tem bolj nenadna, ker je večletni španski samodržec še v nedeljo pravil časnikařem, da pojde le, če se ljudstvo izreče proti njemu.

Boj do uničenja.

Pred par dnevi je eden izmed voditeljev revolucionarne makedonske organizacije Skatrov zapuščal z dvema prijateljskima stanovanjema nekega tujega časnikařja v Sofiji, ko plane 5

skritih napadalcev iz zasede in začne nanj streljati. K sreči je bila tema in megla, da ga kroglice niso pogodile. Na cesti je nastala divja bitka s samokresi. Ko je pritekla policija, so jo napadalci urezali v temotne ulice in zginili. Skatrov pripada struji Vanče Mihajlova, napadalci so pa pristaši ubitega makedonskega revolucionarja Protegerova. Mihajlov se bo skušal zato osvetiti. Boj med obema kriloma makedonstvujuših se vodi z neusmiljeno brezobzirnostjo, do popolnega uničenja ene ali druge struje.

Nenavaden petelinček.

Neki posestnik na Slapu pri Vipavi je imel hlapca, o katerem je nekaj sumil. Hotel ga je preizkusiti. Zato se je navidez odpravil na Pivko, v resnici pa se je postavil na prežo. Ni dolgo čakal, ko opazi, kako se plazi temna postava proti kurji hišici in v njej izgine. Gospodar, ne bodi len, hop za njim, ga zapre v kurnik in gre po orožnike v Vipavo. Med tem se je nabralo veliko ljudi, ki so stražili »petelinčka« in ga pitali z naslovi; celo koruze so mu ponujali, pa je ni hotel.

Ko so hoteli orožniki povleči krščenega »kokodajsarja« ven, je bil kurnik prazen. Med tem ko so ga ljudje zmerjali, je v hrušču zdolbil luknjo v zid in ušel po drugi strani ven. Čez nekaj časa so ga pa le ujeli, z njim še dve smrtni sovražnici kur v »kikljah«.

Zaloigra na morju.

Pred par dnevi je nemška potniška ladja »Monte Servantes« udarila nekje na obali Argentine ob skalovje in se razbila. Parnik so držali kljub temu en dan na vodi in rešili vse potnike in njih prtljago. Poveljnik parobroda Dreyer je ukazal nato moštvo in častnikom, naj se rešijo, in ostal sam na ladji. Vse prigovarjanje, naj stopi tudi on v rešilni čoln, je bilo zastoj. Dal jim je še pismo na ženo in otroke v Nemčiji in stopil na poveljniški mostovž. Par trenutkov za tem se je prednji del ladje strahotno dvignil, počasi zamajal in pogreznil v besne valove. O ponosnem brodu in poveljniku Dreyerju ni bilo več sledu. Kapitanov pogum je bil vreden boljšega dejanja nego samomora.

Dragi Trst.

V Trstu se obnovi tržna policija, ki je do lanskega leta nadzirala cene jestvin. Trgovci se namreč ne držijo točno občinskega cenika. Neki tržaški list piše, da so cene drugih izdelkov, kakor manufakturnega blaga, čevljev itd. v Trstu do 20 odstotkov višje kakor drugod v Italiji, n. pr. v Gorici, Vidmu, Florenci. Vzrok je preveliko število trgovin in splošna trgovinska kriza v mestu.

† Matija Ivančič.

V sredo 22. t. m. ponoči je nepričakovano umrl v Gaberju na Vipavskem tamošnji kurat g. Matija Ivančič. Bolehal je že dalj časa na hudi naduhi, sedaj so se pridružile še druge bolezni in drugače krepkega moža spravile pod rušo. Rajnik se je rodil l. 1864. na Kamnem pri Kobaridu. Po končanih študijah je bil l. 1890. posvečen v mašnika. Služboval je kot kaplan v Tolminu tri leta; od tam je šel l. 1894. za kurata na Srpenco, kjer je ostal 11 let in prišel 1905. v Cerovo, kjer je deloval celih 20 let. L. 1925. je šel za kurata v Gaberje.

Pokojnik je bil zelo mirnega, plemenitega značaja, vnet dušni pastir, globoko učen, v javno življenje je pa le malo posegal. Kjer je služboval, je bil zelo priljubljen in ga bodo ohranili vsi, ki so ga poznali, v ljubeznivem spominu. Počivaj v miru, blaga duša!

* * *

Pogreb pokojnega Ivančiča se je vršil v soboto 25. t. m. predpoldne v Gaberju. Dokazal je znova, kako naše ljudstvo z vsem srcem visi na svojih požrtvovalnih dušnih pastirjih in kako bridko občuti izgube, ki so nas zadele že v tem letu. Saj so se v teh štirih tednih novega leta vrste naših duhovnikov razredčile kar za štiri gospe. Od vseh strani Braniške doline in tudi z bližnjega Krasa so prihitele številne množice, da spremijo blagega pokojnika na zadnji poti. Veličastni pogreb je v spremstvu 22 sobratov vodil g. dekan komenski Nemec, ki mu je govoril tudi pristrčne besede v slovo. Pevci so zapeli ganljivo nagrobno in kmalu je domača gruda zagrnila rakev, v kateri počivajo telesni ostanki iskrenega, značajnega prijatelja našega ljudstva.

Smrt.

V ponedeljek 27. t. m. popoldne je umrl, zadet od kapi, sodni svetnik v p., komendator dr. Ant. Bonne. Rajnik je bil značajan, pravicoluben mož. L. 1922. je bil izvoljen v goriški občinski odbor na listi, za katero so glasovali tudi Slovenci. Postal je za kratko dobo goriški župan in kot tak sprejel kralja in kraljico, ko sta obiskala Goriško. Pred vojno je služboval kot sodnik tudi po slovenskih krajih, n. pr. v Bovecu. Ker je dobro poznal naš jezik in bil z ljudmi zelo prijazen, je bil v deželi priljubljen.

Prefekt na deželi.

Preteklo nedeljo je goriški prefekt Dompieri obiskal v spremstvu kvestorja in drugih oblastnikov Ajdovščino, kjer ga je v imenu občine pozdravil komisar dr. Grusovin. Prefekt se je zahvalil z javnim govorom, posetil občinske urade in prisostvoval službi božji. Po maši je sprejemal dve uri ljudi in poslušal njih želje in potrebe.

Gledališča ne nesejo.

Družbe, ki vzdržujejo tržaški gledališči »Verdi« in »Rossetti«, zahtevajo od občine za l. 1930. bolj ugodne pogoje kakor doslej, češ da so bili dohodki v letih 1928. in 1929. zelo pišli.

Število prebivalcev.

Po zadnjih podatkih šteje Julijska Krajina skupno 992 tisoč ljudi. Na posamezne pokrajine se razdeli prebivalstvo takole: Reka 107.000, Gorica 228.643, Pulj 297.816, Trst 338.659 in Zader 20.141 oseb.

Težko se je ponesrečil

g. Peter Zorzenon, profesor na knežonadškofijski gimnaziji v Gorici. Peljal se je s kolesom iz Fare proti Gorici. Na nekem slabem mestu ga je v temi kolo zaneslo ob obcestni kamen. Padel je tako nesrečno, da si je nalomil lobanjo. Obležal je v nezvesti. Avtomobilist, ki je privozil mimo, ga je prepeljal v goriško mestno bolnišnico; njegovo stanje je dokaj nevarno. Želimo, da bi g. profesor, ki je pred vojno služboval tudi v slovenskih duhovnijah, srečno okreval.

Pod orožje.

Vojno ministrstvo razglasa: Vpoklic pod orožje se bo izvršil v tekočem letu v treh rokih. 1. Prvega marca bodo pozvani oni vojaški novinci, ki pripadajo konjenici. V pošttev pridejo novinci, ki nimajo predvojaških vaj in ne pravice do skrajšane vojaške službe ter so se rodili od junija do decembra l. 1909. Z njimi bodo poklicani tudi vsi starejši letniki, ki so bili potrjeni z letnikom 1910. 2. Dne 23. aprila se bo pričel vpoklic za novince vseh ostalih vrst (pehota, topništvo itd.). Tudi pri tem pozivu pridejo v pošttev novinci, ki so v enakem položaju kakor zgoraj navedeni. Pridružili se jim bodo še oni, ki so se rodili v januarju l. 1910. 3. Prvega oktobra bodo pozvani pod orožje vsi oni novinci, ki spadajo sicer pod točko 1. ali 2., a imajo radi predvojaških vaj skrajšano vojaško službo. Mogoče bodo pod ta poziv pritegnjeni poleg teh še oni, ki so se rodili v februarju l. 1910.

Novinci letnika 1910., razen onih, ki so se rodili v januarju ali februarju l. 1910., bodo vpoklicani l. 1931.

Nov minister.

Jugoslovanski minister za javna dela Savković je umrl. Na njegovo mesto je bil imenovan inž. Filip Trifunović, načelnik stavbnega oddelka pri drinski banovini v Sarajevu. Novi minister do sedaj ni posegal v politično življenje.

Nova dela.

Razna ministrstva so odobrila načrte za izvršitev večjega števila cestnih del v goriški pokrajini. Skupni strošek je proračunan na 3 milijone 279 tisoč lir. Posamezna dela bodo trajala 3 do 15 mesecev in zaposlila okrog 700 delavcev. Ceste, katere se popravijo, leže v občinah: Kojsko, Komen, Kanal, Deskle, Dolenje, Grahovo, Trenta, Ajdovščina in Romans. Zboljšanje cest se bo izvršilo tudi v občinah Dobrovo, Gorica, Kobarid in Črniče; za ta dela bodo potrebovali 2 do 4 mesece. V občinah Romans, Idrija, Bovec in Mariano bodo za zgradbo nasipov, mostov in drugih cestnih naprav porabili 2 milijona lir in potrebovali

okrog 400 delavcev. Pokrajinska oblastva se trudijo, da bi dosegla odobritev še drugih načrtov. Na ta način hočejo odstraniti sedanjo brezposelnost.

Na indeksu.

V Vatikanu so postavili spis »Daj te Cezarju...«, kjer govori Mario Missiroli o verski politiki fašizma, v seznam ali indeks prepovedanih knjig. O tem delu je tudi »Novi list« napisal poročilo. Ravno tako je zabranjeno vernikom brati nastopni dve knjigi: »Fašistovska država, Cerkev in šola« (spisal Ignotus) in pa »Mussolinijeva politika«, ki jo je spisal isti Mario Missiroli.

Odlikovanje tržaškemu škofu.

V soboto je poljski generalni konzul v Trstu g. Vladimir Kwiatowski izročil tržaškemu škofu znak »reda osvobodene Poljske«. To odlikovanje je poljska vlada dala tržaškemu škofu, ker se je zavzel za poljske izseljence na poti skozi Trst.

Tržaški grad je prevzela občina.

Vojaška oblastva so odstopila grad pri Sv. Justu mestni občini in dobila v zameno nekdanji mont in bivšo nožišnico. Okrajno vojaško poveljništvo se preseli v montovo poslopje. Stavbi, ki ju je občina odstopila vojaštvu, sta trgovinsko več vredni, toda grad je velikega zgodovinskega pomena. Vse kaže, da se bo grajsko dvorišče porabilo za gledališke predstave na prostem.

Kap na igrišču.

Na sportnem igrišču mesta Forli se je vršila nogometna tekma. Po končani igri, ki je ostala neodločena, se je med obema tekmujočima skupinama razvil živahen razgovor. Pri tem se je 22-letni nogometaš Brunelli tako razgrel, da ga je zadela kap.

Za častniški krožek.

V Gorici hočejo ustanoviti častniški krožek, v katerem naj bi imeli zbirališče aktivni in rezervni častniki. Mussolini je krožku nakazal 50.000 lir, da z njimi krije ustanovne stroške.

Komunisti ne mirujejo.

»Gazzeta del Popolo« iz Milana poroča, da so v Aosti v tamošnjih velikih tvornicah tvrdke Ansaldo štirje delovodje vršili protifašistovsko agitacijo. Zbirali so denar za Matteottijev spomenik in, kakor so zdaj ugotovili, je 1. maja 1927. na njih pobudo bila razobešena na najvišjem tovarniškem dimniku rdeča zastava. Odpeljali so jih v Rim pred posebno sodišče.

Koliko mesa pojé Trst?

V preteklem letu je bilo v Trstu zaklanih 19.131 goved (13.786 volov in 5.346 krav), 48.282 telet, 39.959 jagnjet, 15.841 prašičev in 3.531 konj. Poleg tega je Trst pojedel 45.737 stovov zmrznjenega mesa. Mnogo je to, a leta 1928. je Trst porabil še več mesa, in sicer 21.320 goved, ki so tehtala vsako povprečno 10 kg več kakor v letu 1929. Pač pa je pričelo Tržačanom bolj ugajati konjsko meso in v svoje želodce spravijo dnevno 9 konjskih mrh.

Kako je s politiko.

Pomorsko zborovanje u Londonu.

V četrtek 23. januarja so se pričele v Londonu praktične razprave o razoroževanju. Vsaka država je povedala svoje nazore skozi usta prvega odposlanca. Angleški načelnik vlade Mac Donald je rekel, da je Velika Britanija zelo majhen otok, ki ne more prehraniti svojega prebivalstva. Anglija tvori s svojimi prekmorskimi deželami družino enakopravnih držav in ta družina mora ostati skupaj. »Naše ozemlje je morje. Če nas odrežejo od morja, smo odrezani od vsega sveta.« Ostale države nam morajo zagotoviti, da nam mornarice drugih držav ne bodo zaprle morja. Samo če imamo tako varnost, lahko znižamo vojno brodogradnjo.

Ameriški zunanji minister Stimson je bil zelo redkobeseden. Rekel je kar naravnost, da hočejo Združene države Severne Amerike imeti enako mornarico kakor Anglija, in sedel.

Najbolj obširen in natančen je bil načelnik francoske vlade Andrej Tardieu (reci Tardjé). S številkami pri roki je skušal dokazati, da potrebuje Francija zelo veliko mornarico. »Obala in pristanišča francoske države — je rekel — so raztresena na treh morjih. Iz tega sledi nujno, da je brodogradnja francoske domačije razdeljena in da ga v slučaju vojne združimo lahko šele po več dneh, in sicer preko vojaško nevarnih morij, ki so pod oblastjo tujih držav.« Razen tega je treba vpoštrevati tudi prekmorske dežele, za katere mora Francija skrbeti in jih ščititi. »Njih površina je večja nego vsa Evropa, saj znaša 12 milijonov štirjaških kilometrov. V prekmorskih posestvih živi 60 milijonov ljudi. Razen Velike Britanije nima nobena druga država tako velikega prekmorskega ozemlja. Po obsegu je francosko kolonijalno carstvo šestkrat večje nego drugo največje prekmorsko carstvo, to se pravi posestva Nizozemske. Toda naša prekmorska posestva niso samo velika, temveč tudi zelo raztresena. Delimo jih v 7 skupin:

Severna Afrika s 3 milijoni 770 tisoč štirjaških kilometrov in 13 milijoni ljudi;

bližnji vzhod (Sirija) z 200 tisoč štirjaških kilometrov in 2 milijoni 100 tisoč ljudi;

zapadna in ekvatorialna Afrika, ki obsega 7 milijonov 640 tisoč štirjaških kilometrov in šteje 19 milijonov in 560 tisoč duš;

skupine v Ameriki, (Antilski otoki, Gujana in Sv. Peter) ki štejejo 500 tisoč duš in imajo 100 tisoč štirjaških kilometrov;

dežele v Indijskem oceanu obsegajo 640 tisoč štirjaških kilometrov in na tem ozemlju živi 5 milijonov 900 tisoč ljudi;

Indokina šteje 21 milijonov duš in ima 740 tisoč štirjaških kilometrov;

prekmorska posestva v Tihem oceanu obsegajo pa 20.000 štirjaških kilometrov in imajo 100 tisoč prebivalcev.

Zunanja trgovina.

Morske poti, ki vežejo te prekmorske dežele s Francijo, — je nadaljeval Tardieu — so zelo dolge. Razdalja med francosko prestolico in severno Afriko znaša 500 morskih milj (ena milja je skoro 2 kilometra (1852 m) — uredništvo.) Do Male Azije potrebujemo 1250 milj, do zapadne in ekvatorialne Afrike 4200 milj, do francoskih posestev v Ameriki 4400 milj. Pot v Indijski ocean je dolga 4500, do Indokine 7000 milj. Do dežel v Tihem oceanu potrebujemo pa 12.000 milj.

»Če primerjamo dolgost teh poti z prekmorskimi zvezami drugih držav, ugotovimo, da presega Francijo edino le angleško carstvo. Vsaka izmed teh skupin prekmorskih posestev igra posebno vlogo v gospodarstvu Francije. Gospodarska važnost se kaže v trgovini med prestolico in posamezno skupino in v trgovini, ki se razvija med prekmorskimi deželami samimi. Vojna mornarica Francije mora biti taka, da vrši lahko ob vsakem času na prekmorskih cestah varnostno službo in da ščiti trgovino s Francijo. Trgovski promet severne Afrike znaša vsako leto 13.500 milijonov ali 13 milijard in pol frankov, Male Azije 1860 milijonov, zapadne in ekvatorialne Afrike 3472 milijonov. Trgovina francoskih posestev v Ameriki izkazuje vsako leto 1 milijardo 170 milijonov prometa, skupine v Indijskem oceanu 2 milijardi 334 milijonov, Indokine 7 milijard 601 milijon, otokov v Tihem oceanu 342 milijonov. Celokupna trgovina prekmorskih posestev s Francijo in drugimi deželami znaša torej več ko 30 milijard ali 30.000 milijonov frankov na leto. Te številke so vzete iz statistike leta 1927. V 1929. so bile gotovo še večje, zakaj francoska prekmorska trgovina se močno razvija. V teku zadnjih 20 let se je početrila.

Če združimo prekmorsko trgovino francoske prestolice in od nje odvisnih dežel, — je rekel Tardieu — dobimo skupno letno svoto 83 milijard 200 milijonov frankov. To se pravi, da se 66 od sto vse trgovine vrši po morskih cestah. V tem oziru izkazujejo samo Japonsko, angleško carstvo in Združene države Severne Amerike večji odstotek.

Iz teh razlogov mora imeti Francija tako vojno mornarico, da prepelje lahko ob vsakem času in v vsak del svojega carstva potrebne vojaške čete in da razpolaga lahko v obrambo prestolice tudi z vsemi silami in sredstvi prekmorskih dežel. Varnost morskih cest je zato zanjo življenjskega pomena.

Kako veliko mornarico potrebuje Francija, Tardieu pa ni hotel povedati. V tem oziru se je številkam prav skrbno in previdno izognil.

Velikost mornarice, ki jo bo francoska vlada zahtevala, — je rekel — je odvisna od tega, ali bo morala Francija za slučaj vojne računati samo na lastne sile ali pa tudi na pomoč drugih, ki jo bodo branili pred napadalcem.

Grandi odgovarja.

Za govor zunanjega ministra Italije je vladalo veliko zanimanje, zakaj spor med Francijo in Italijo je eno najtežjih vprašanj zborovanja. Saj je Tardieu v svojih izjavah skoraj očitno cikal na Italijo. Njegove številke so imele samo en namen: dokazati, da potrebuje Francija večjo mornarico nego soseda.

Na pomorski konferenci v Washingtonu leta 1921. je francoska vlada priznala Italiji enakost samo pri velikih, dragih vojnih ladjah. Glede drugega brodogradnje je ohranila vsaka država prostoro. Namen italijanskih odposlancev v Londonu je, da se sedaj določi in prizna enakost tudi glede ostalih ladij. Močno orožje Italije je v tem, da je Briand leta 1921. poslal francoskemu poslaniku v Ameriko brzojavko, kjer mu naročuje, naj prizna Italiji tudi pri manjših ladjah enakost. Ta brzojavka je prišla v javnost in »Corriere della Sera« jo je oni dan tiskal s francoskim besedilom. List vprašuje Brianda, kako more biti danes nasproten pomorski enakosti z Italijo, ko jo je v brzojavki priznaval že 1921.

Čim je Mac Donald povabil pet največjih pomorskih držav na sedanje zborovanje v London, je italijanska vlada predlagala Briandu pogajanja, kjer bi se določila še pred konferenco enakost med Italijo in Francijo. Toda v Parizu so bili 1929. drugega mnenja nego 1921. Razmerje med sosedoma se je v tem času občutno poslabšalo. Briand je odgovoril v Rim, naj Italija pove, kakšno mornarico želi, o enakosti pa ni rekel nič. To se je zdelo v Rimu sumljivo, zato so odvrnili, naj pove Francija, kakšno brodogradnjo potrebuje. Italija bo priznala Franciji vsako višino in se po njej ravnala. Briand je še enkrat povabil Rim, naj pove, kakšno mornarico želi, nakar je Mussolini odgovoril, da enako kakor Francija.

S tem so bili razgovori pri kraju, zastopniki Francije in Italije so prišli v London z navzkrižnimi načrti in v bojnem razpoloženju. Prvi dokaz je že nastop Tardieujev.

Zunanji minister Grandi je v svojem govoru poudaril, da je Italija o pomorski razorožitvi povedala skozi usta Benita Mussolinija javno že večkrat svoje mnenje. Velikost vojne mornarice se mora ravnati po nevarnosti, ki preti posamezni državi. Čim bolj se čuti varno, tembolj lahko zniža brodogradnjo. Važno je predvsem, kako se oborožujejo sosedi in kakšni so njih nameni. Ako bi države prezirale te okolnosti in si hotele zagotoviti absolutno vojaško varnost, bi se morale tako silno oborožiti, da bi bile kos vsakemu posameznemu napadalcu in pa vsaki zvezi bodočih, tudi samo mogočih napadalcev. To pa vodi nujno k vsesplošni tekmi in vedno hujšemu oboroževanju.

Težak položaj Italije.

Vojaška varnost se mora zato ravnati po političnih razmerah. Italijansko odposlanstvo ne more povedati v številkah, kakšno mornarico potrebuje Italija, zakaj to je odvisno od oboroževanja drugih držav. Pri tem

prepuščajo italijanski zastopniki drugim deželam, da določijo sebi potrebno brodovje, po katerem se bo Italija potem ravnala. Veselilo jo bo pa zelo, ako bodo številke čim nižje.

Italija se da primerjati z otokom, ki mu primanjkujejo nekatere surovine in ki je zaprt v zaključenem morju. Res je sicer, da Italija ni otok, toda njene gorate meje, tesnost njenih dolin, gostota njenega prebivalstva, revnost njenih podzemeljskih zakladov, vse to jo sili, da se poslužuje predvsem morskih cest, da zagotovi gospodarski obstanek ljudstva. Za nas je morje življenje. Italija ima zelo razsežno morsko obalo, ob kateri leže številna morska mesta in nekatere važna središča njenega političnega in gospodarskega življenja. Ta so posebno izpostavljena. Vse železniške zveze gredo čez visoka gorovja in morske poti se vijejo skozi ožine, ki leže približno 1000 milj od naših pristanišč. Italija je glede mnogih velevažnih potrebščin, kot so žito, premog, petrolej, bombaž, kavčuk, rude in tako dalje, odvisna popolnoma od prekomorskega uvoza skozi ožini Gibraltar in Suez. Italijanski uvoz po kopnem tvori samo eno četrtino celokupnega uvoza.

Naravni položaj Italije je torej zelo težak. V svojo obrambo bi Italija lahko zahtevala, da se ji prizna relativna vojaška premoč; v nobenem slučaju se ji pa ne sme odrekati pravica, da vzdržuje enako vojno mornarico kakor katerakoli druga država na evropski celine. Italijansko odposlanstvo ima zato čast potrditi ponovne izjave načelnika vlade Mussolinija, da sprejema Italija pod tem pogojem vsako, tudi največje znižanje vojnih mornaric.

Zastopnik pete pomorske velesile japonski zunanji minister Wakatsuki je govoril zelo na splošno. Japonci se nočejo še vezati, temveč prežijo, ali ne nastane kak zapetljaj, katerega bi lahko izkoristili v svoj prid.

Angleški admirali.

In res se je začel že po par dneh položaj čudno sukati. Poveljniki an-

gleške vojne mornarice, ki že spočetka niso bili zadovoljni s politiko Mac Donalda, trde, da je načelnik vlade Ameriki preveč popustil. Admiralom ne diši prav nič pomorska enakost z Združenimi državami. Može, ki so poveljevali doslej prvi mornarici na svetu, se čutijo ponižane. Saj je bilo angleško brodovje še leta 1900. sedemkrat večje nego ameriško, dvakrat večje nego francosko, sedemkrat večje nego japonsko. Angleški mornar je vladal tedaj vsemu svetu. Leta 1914. je bila Anglija še vedno vsemogočna. Njeno brodovje pa je bilo samo še 2,7 krat večje od ameriškega. Svetovna vojna je pognala Amerikance silno naprej; priznati jim enakost, je za angleške admirale pa vendarle bridko. Admiraliteta ima v angleški javnosti, v časopisju, v parlamentu in v višjih krogih že od davnih časov velik vpliv. Tega se je sedaj poslužila, da je pritisnila na Mac Donalda in druge delavske ministre. Tudi socialisti se niso mogli odtegniti temu vplivu. Tako se je zgodilo, da so se Angleži nenadoma odmaknili od Amerikanca in se začeli zopet približevati Francozom. Tardieu in Briand sta imela dolge razgovore v angleškem zunanjem ministrstvu, katerih so se udeležili tudi pomorski strokovnjaki obeh vlad. Da so bili zraven strokovnjaki, je znamenje, da je stvar resna. Uradna objava pravi, da so angleški in francoski zastopniki prišli v najvažnejših točkah do sporazuma.

V Londonu se oblikujeta in snujeta dve skupini držav: na eni strani Anglija in Francija, na drugi Amerika in Italija. Japonci stoje še ob strani, toda se očitno nagibajo k Angležem. Ta sprememba je zelo presenetila politično javnost.

Mornarice se povečajo.

Zunanji minister Grandi je imel v 4 dneh kar tri razgovore s Francozi, a je zadel na nepopustljivost. Francija noče za nobeno ceno priznati enakosti Italiji in vabi neprestano italijanske zastopnike, naj povedo, kakšno mornarico žele, da bi mogla potem do-

kazovati, kako so njene potrebe nemerno večje. Italijanski odposlanci se pa v tako taktiko ne dajo povleči. Francosko italijanski spor je postal tako silno tehtna težava, ki se zdi za sedaj še nepremostljiva.

Načelnik francoske vlade Tardieu je kljub temu poln dobrih upov in misli, da se bo zborovanje končalo z uspehom. V svoji poslanici na francoski narod je rekel: »Pred 12 leti je bila naša dolžnost organizirati vojno tako, da jo zmagovito končamo. Danes je naša dolžnost, da organiziramo mir za dolgo dobo. Napovedal sem, da bo delo v Haagu uspelo in res se je srečno končalo. Danes rečem, da bo tudi delo v Londonu uspelo in videli boste, da se bo to zgodilo.«

Toda tudi če pomorske velesile podpišejo v Londonu sporazum, si bravi ne smejo predstavljati, da se bodo radi tega vojne mornarice zmanjšale. Amerika hoče biti Angliji enaka, vendar danes nima še enakega brodovja. Od l. 1917. do današnjih dni so se letni stroški Amerike za mornarico zvišali od 277 do 730 milijonov dolarjev (14 milijard lir). Ameriški predsednik Hoover (Huver) je pred par tedni sam priznal, da ni take letne svote dosegla še nikoli nobena država na svetu. Preden bo Amerika dosegla Angleže, bo morala kljub temu odšteti še lepo število milijard za mornarico. Slično razmerje vlada med Francijo in Italijo. Tu ne gre sicer za tolike denarje, toda tudi tukaj bi bilo treba zidati nove ladje, da se doseže enakost. Edino če bi Anglija in Francija skržili svoji vojni mornarici na sedanjo stopnjo ameriške, oziroma italijanske, bi novo grajenje lahko odpadlo. Na manjšanje obstoječe mornarice pa ne mislijo ne Angleži in ne Francozi. Ti poslednji hočejo nasprotno vojno brodovje še pomnožiti, saj so za leto 1930. določili 1324 milijonov frankov za nove ladje.

Prvi uspeh londonske razorožitvene konference bo torej v vsakem slučaju ta, da se pomorsko oboroževanje v svetu poveča, in je prav za prav napačno govoriti o razorožitvenem zborovanju. Posvetovanja v Londonu so

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Plamteči pogledi brata in sestre so se križali, kakor da hočeta meriti svoje sile.

»Ah! Dobro sem uganila. Žreci so poslali na kralja smrtno bolezen, da bi ti, očistili pot do prestola,« je rekla Hatasu počasi.

»Obtoži javno žreče, mene pa daj usmrtiti,« je odgovoril drzno Tutmes. »Ne boš si upala napraviti ne enega ne drugega, zakaj ljudstvo ljubi služabnike svojih bogov in bo zahtevalo od tebe dokaze o krivdi. Tudi meni pusti življenje, da se izogneš sumu, da si umorila oba brata z namenom, da bi sama vladala. Sicer pa se ne vznemirjaj! Zdaj te še poslušam in se vrnem v preganstvo.«

Hatasu si je nadela zopet kapuco na glavo.

»Ne izzivaj me,« je rekla mrko, »sicer ti utegnem dokazati, česa sem zmožna. Najvišja oblast je še vedno v mojih rokah. Egipčansko ljudstvo utegne dati prednost zakoniti hčerki kraljice Aamese pred nezakonskim

sinom, ki je prišel na svet po faraonovi vrtoglavosti. V nečem pa imaš prav: ne usmrtim te, pa ne iz strahu, ampak zato, ker sem dovolj silna, da mi ni treba ubijati.«

Ne da bi čakala odgovora, se je okrenila in se odpravila. Tutmes je nepremično obstal in se poglobil v misli.

»In vendar, ošabna ženska, boš prisiljena deliti z menoj vladanje,« je rekel končno. »Tedad pa sezidam spomenike, ki prekose tvoje po veličini in razkošju.«

Kraljica se je naglo vrnila k svoji ladjici. Dva vojščaka, ki sta jo neopazno čuvala skrita v senci stavb, sta stopila za njo in ladjica je naglo odplula proti nasprotnem bregu. Čez pol ure je ladjica pristala k majhnim stopnicam, ki so bile skoraj skrite v gostem zelenju velikanskih vrtov, obdajajočih od te strani kraljevsko palačo. Hatasu je prožno skočila na stopnice in izginila v senčnatem drevoredu. Eden izmed njenih vojščakov in prvi družabnik sta ji sledila, medtem ko so drugi odpluli z ladjico.

Ko je kraljica prišla do vrat, ki so vedla k palači, se je okrenila.

»Ne potrebujem te več, Semnu,« je rekla in prvič prekinila molk. »Lahko greš z Gjujem.«

pa kljub temu neprecenljive važnosti: ako se sporazum ne podpiše, pojde namreč pomorska tekma v nebrzdanim, divjem, neurejenem diru naprej, med državami nastane boj vseh proti

vsem, ki bo požrl neprimerno hujše svote nego danes.

Za davkoplačevalce vsega sveta ni to majhna in postranska reč, temveč stvar njih gospodarskega obstanka.

Naši trgi.

AJDOVŠČINA.

Na lepi in rodovitni ravnici v severovzhodnem kotu Vipavske se blesti trg Ajdovščina.

Že v starih časih je bila tukaj rimska naselbina ob rimski vojaški cesti mimo Hrušice. Na razvalinah rimske naselbine »Castra« ali »Ad Frigidum«, kot so pozneje nazivali ta kraj, se je dvignila Ajdovščina. Ostanke trdnjave in izkopani novci so pričre iz rimskih časov. Ljudska domišljija pa se že še bolj nazaj in pravi, da so v starih časih bivali tod ajdje (pagani). Iz te besede je menda nastalo tudi ime kraja. V srednjem veku se Ajdovščina dolgo let nikjer ne omenja. Znano je, da so bili lastniki ajdovskega okraja plemiči della Torre, ki so svoje pravice odstopili krog l. 1507. plemičem Edlacherjem. Tedaj je cesar Maksimilijan dal Ajdovščini tržne pravice. Iz vasi se je začel razvijati trg. Za Edlacherji so postali ajdovski gospodje grofje Edlingi. Ti so l. 1835. sezidali predilnico. Ko so Edlingi izumrli, je kupila njih posestva v Ajdovščini družina Bolaffio. Velika posestva bogatih ajdovskih gospodov so danes razkosana. Ajdovščina, ki je bila do tlej le naravno središče Vipavske, se je s predilnico razvila v obrtniški in tvorniški trg. Delavcev je bilo vedno več, z njimi so pa prišli v trg tudi trgovci in gostilničarji. Po predilnici, ki je dvakrat pogorela, in sicer l. 1881. in l. 1894., so podjetni ljudje, večinom tujci, spoznali tudi vrednost Hubljevih valov. V divje romantični dolini ob mrzlem Hublju so prav pod izvirom udarjali bati fužin, kjer so izdelovali kotlovino. Nižje doli so žvižgale velike Nussbaumerjeve žage. Tedaj se je že začela razvijati lesna trgovina. V »Palah« so l. 1854. sezidali tudi ve-

lik mlin in pivovarno z obširnimi podzemskimi kletmi. To je bilo živahno življenje v Palah in v Fužinah! Iz naravnega in obrtnega središča je Ajdovščina postala tudi upravno središče Vipavske doline, posebno še ko so iz Vipave prenesli sodnijo in druge urade. Po speljavi vipavske železnice do Ajdovščine so se obetali trgu lepi dnevi. Takrat se je močno povzdignila tudi lesna obrt.

Poljedelstvo pa se v ajdovski okoličnici ne more dvigniti do zaželene višine, ker je burja prehud gospodar. Zelenjavo in sadje je treba v trg celo uvažati od drugod.

Ker smo že omenili burjo, je prav, da rečemo katero tudi o podnebfu, ki je prav zdravo in pa muhasto. O prvem te prepričajo mrtvaške knjige. Umrljivost je prav majhna. Podnebfje pa je čudno kot malokje. Saj prideš lahko spomladi v eni uri od cvetoče črešnje v dolini do zasneženih vrhov na Kolkku. Tudi v jeseni se dogodi, da se včasih pogledata grozdje in pa prvi sneg. Ravno ta različna temperatura povzroča našo slavnoznano burjo.

Danes šteje Ajdovščina okoli 1250 duš. Šturje, ki spadajo pravzaprav k Ajdovščini, saj je vmes le ozki Hubelj, bivša meja med Primorsko in Kranjsko, pa imajo okoli 1400 duš. Tu so seveda tudi vštete sosednje vasi. V trgu samem utegne bivati okoli 1000 ljudi. Večinoma so to trgovci in pol delavci, pol kmetje. Prejšnje obrti v Hubljevi dolini so že pred 30 leti začele propadati. Na velikanskih poslopih v Palah že močno gloda zob časa. O nekdanjih cvetočih obrtih vedo povedati le še stari Ajdovci. Zastonj bi izvirali Hubljevi valovi, če ne bi bili že med vojno zgradili prav ob izviru vodovoda. Na nekdanji Nuss-

baumerjevi žagi so domačini zgradili majhno električno centralo za Ajdovščino, Šturje in Zapuže. Brunner se je lotil večje centrale, a je delo ustavil. Stari Ajdovci verujejo, da je cela Hubljeva struga zakleta za kazni, ker so ob njej v petek in svetek tolkli bati v fužinah, šumele žage svojo pesem in šklopotali veliki mlini...

Kot smo že prej brali, dajeta danes Ajdovcem največ kruha predilnica in pa les. V predilnici je zaposlenih 700 delavcev; v barvalnici jih je 80. Nedomačinov je malo. Delavci še nekam izhajajo, ker ima vsak še kako njivo ob hiši. Hudo bi bilo, če bi predilnica, edini večji trški obrat, ustavila delo.

Ajdovščina je mimo drugih trgov v naši deželi, o katerih ste že brali v »Novem listu«, ohranila še precej živih sil v sebi. Želimo, da bi ta lep vipavski trg, ki nam je dal enega prvih naših dramiteljev drja Lavriča in slika karja Piona, ne zapal zopet pozabi in mrtvilo.

ILIRSKA BISTRICA.

Sredi lepe Bistriške doline ob progi, ki pelje na Reko, leži trg Ilirska Bistrica. Trgu daje ime kristalnočiستا Bistrica, poleg imena pa kraju tudi prav prijazen značaj. Bistrica izvira tik za trgom. Razen Bistrice privre v trg na dan tudi potok Sušec. Potok dela lepe slapove in je večino leta suh. Zato Sušec svoje ime gotovo zasluži. S severa zapira trg Snežnikovo pogorje, obraščeno z lepimi gozdovi, skozi katere se vije bela cesta na vrh Snežnika. Na zapadu uzreš staroslavni grad na Premu, ki je videl že rimske legijonarje med svojimi zidovi. Na jugovzhodu zapirajo pogled razvaline nekdanj mogočnega Jabolniškega gradu.

Pa tudi starost trga sega nazaj v davno preteklost. Tod so bila že v najbolj sivi preteklosti človeška selišča. Blizu trga so namreč učenjaki odkrili veliko grobišče iz predzgodovinske dobe. Bistrica se je razvila ob vznožju starega gradu l. 1200. Ko je zadnji bistriški vitez legel v grobnico, je trg prišel pod postojnsko gosposko. Bliz-

Nato je vzela ključ in odprla majhna vratca. Z lahkimi in brzimi koraki je prešla nekaj praznih hodnikov in stopnic ter odprla druga vrata. Odgrnila je težko zaveso, ki je zagrinjala vrata, ter stopila v prostorno sobo, ki je bila slabo razsvetljena. V ozadju sobe je na vzvišenem mestu stala krasna postelja, pogrnjena z levjimi kožami. Poleg postelje je stara sužnja dremala na stolčku.

Hatasu je vrgla plašč na stolico, pristopila k speči ženski in se je narahlo dotaknila z nogo. Sužnja je naglo skočila pokoncu. Ko je spoznala svojo gospodarico, je pokleknila pred njo.

»Hitro vstani, Amo, in daj mi moje žensko oblečilo,« je rekla kraljica. »Nikogar ne kliči. Ti sama me oblečeš.«

Medtem ko ji je sužnja molče pomagala obleči dolgo belo tuniko, ji zapenjala pas ter ji polagala na glavo širok zlat obroč, jo je Hatasu hlastno vprašala:

»Ali je kdo opazil mojo odsotnost?«

»Ne, kraljevska gospodarica, za tvoje odsotnosti se ni nič zgodilo,« je odgovorila starka. »Kralj — naj mu bogovi podele svoj blagoslov — je brzkone spal, a stari Tiglot je po tvojem ukazu stal vedno ob njego-

vem vzglavju. Ali se hočeš malo odpočiti in izpiti kupo vina? Bleda si in zdiš se mi utrujena!«

»Ne, zvesta moja Amo, nič nisem utrujena in pojdem še pogledat kralja,« je odgovorila in se ogrnila z veliko prosojno tančico, katero ji je podala sužnja.

Ko je prešla nekaj dvoran, kjer je bilo vse polno žensk, je prišla h kraljevim sobam. Dva vojščaka, nepremična kakor kipa, sta dvignila pred njo težko zaveso iz feničanske tkanine.

Kraljica je stopila v sobo, ki je bila razkošno opremljena. Na masivni zlati postelji je ležal suh in bled mož in spal. Pri vzglavju je sedel stariček s popolnoma belo brado. Vstal je, prekrižal roke na prsih ter se globoko priklonil. Hatasu se je sklonila nad Tutmesom in ga začela pozorno motriti. Črez nekaj trenutkov je vzdihnila in se vzravnila.

»Kaj misliš o stanju bolnega kralja?« je vprašala starca in mu pokimala, naj sede.

»V tem hipu je faraonu bolje in spanec ga krepi. Vendar pa ti ne smem zatajiti, slavna kraljica, da ne moreš računati na popolno ozdravljenje.«

Hatasu ni odgovorila. Sedla je na stolico in se zatopila v težke misli. Umiral je slabotni, nemočni človek, ki je samo po imenu delil z njo vladarstvo. Več-

nje Trnovo, ki spada danes skupaj z Bistrico v trg Ilirska Bistrica, pa je prastara župnija iz l. 1318. Sedanji zvonik je star že dobra štiri stoletja. Župna cerkev sv. Petra v Trnovem se dviga na prijaznem gričku. Okrog in okrog je obdana s pokopališčem. Tu počiva nekaj naših vrlih mož. Nagrobni napisi ti pokažejo grob, kjer leži pesnik in pisatelj Janez Bilc. Rodil se je l. 1839., umrl je l. 1906. Bilc je bil duhovnik, a je že zgodaj začel pesnikovati ter je izdal l. 1864. lirsko zbirko »Prvenci«. Spesnil je tudi daljšo pesnitev o mučenici »Tarbuli« ter je prevedel Mažuraničev spev »Smrt Smilage Čengića«. Blizu Bilca leži drugi duhovnik pesnik Ivan Vesel Vesnin. Umrl je l. 1900. kot trnovski dekan. Prevajal je zlasti ruske pesnike. Iz Veselove zapuščine je izdal pesnik Aškerc »Rusko antologijo v slovenskih prevodih«. Vesel je izdal l. 1892. prav lepo prevedene svetopisemske »Psalme«. In še tretji dekan pesnik počiva pri sv. Petru trnovskem. Ta je dr. Jožef Kržišnik, ki je umrl l. 1926. Sveža pa je še gomila rajnega dr. Josipa Ličana, močnega kulturnega delavca.

Bistrica se ima zahvaliti za razvoj predvsem velikanskim gozdovom. Ves Snežnik, last princa Schönburg-Waldenburga, je z njim pokrit. Pa tudi domačini imajo obširne gozdove. Že v davnih časih so škripali iz goz-

dov težko obloženi vozovi z lesom za bistriške žage. V teku časa so se razvila velika lesna podjetja: Samsa, Tomšič, Žnideršič, Domladič in druga. Vzdolž Bistrice žvižga cela vrsta parnih žag. Čim se je razvila lesna obrt, so se v trgu naselili razni trgovci. Naše ljudstvo pozna tovarno testenin »Pekate«, ki zaposluje lepo število delavnih moči. Jako razvito je tudi čebelarstvo. Prvači mu veliko čebelarstvo podjetje A. Žnideršiča. V trgu so trije zdravniki, živinozdravnik, notar in trije odvetniki.

Dosti dobrih gospodinj je že vzgojil trnovski samostan šolskih sester z osemrazredno ljudsko šolo, s trgovskimi in gospodinjskimi tečaji.

Za kulturno življenje Bistričanov, ki jih je danes okoli 1400, je skrbela včasih Čitalnica, ustanovljena že l. 1866. Izmed nekdanjih društev delujeta še gasilno in olepševalno društvo. Za gospodarski razvoj skrbe Kmetijsko društvo ter Ljudska in Zadruga posojilnica. V trgu je precej važnih uradov: sodnija, zemljknižni urad, užitninski in pristojbinski urad, finančno poveljstvo, urad javne varnosti, orožniki in velike vojašnice.

Zadnje čase je Bistrica postala tudi važno turistovsko in letovišarsko središče. Saj pa je tudi Bistrica eden najbolj prijaznih naših trgov, ki za služi lepo bodočnost.

dobi s tem obiskom uradno potrdilo. Italija hoče gospodarsko šibko Avstrijo podpreti. — Na svečnico dne 2. februarja bo Schober sprejet od sv. očeta.

Sporazum z Bolgari.

Sporočili smo že, da so jugoslovanski in bolgarski odposlanci v Sofiji našli in podpisali važen sporazum. Obmejna posestva, ki segajo na obeh straneh v sosedno državo, se odpravijo. To je bilo najtežje vprašanje, pa se je vendar rešilo. Jugoslovanska vlada je sedaj sporazum odobrila in bolgarsko zunanje ministrstvo je že izdalo odlok, kako naj se odpravijo obmejna posestva: vsak posestnik naj izmenja prostovoljno svoje zemljišče s posestnikom v drugi državi, tako da bodo kmetije ležale odslej samo na eni strani meje. Razlike v vrednosti se poravnajo v denarju. Izmenjava zemljišč se sme izvršiti samo med posestniki ob meji. Ta sporazum je razmerje med Jugoslavijo in Bolgarijo precej ublažil. Da se položaj boljša, je razvidno tudi iz izjave zunanjega ministra Voje Marinkovića, ki je rekel, da je na zborovanju v Haagu Jugoslavija Bolgarijo podpisala. Pri vojni odškodnini — je povedal — je Bolgarija »mnogo slabše odrezala nego Avstrija in Ogrska. Krivda pa ne zadene v nobenem slučaju jugoslovanskega zastopništva, ki je naredilo vse, da se Bolgariji storjena krivica omili.«

Takih besed ni bilo prej slišati iz ust jugoslovanskih ministrov.

Pogajanja v Sofiji se nadaljujejo.

Listnica uprave.

Mivšek, Francija: Plačano do 31. maja 1930.

Vovk, Rim: Plačano do konca lanskega leta.

Darovi.

Za »Sirotišče«: Preč. g. Josip Bressan, Dobberdob, 15 lir. Preplačila za knjigo »Sejavec« 50 lir. Srčna hvala tudi vsem, ki so darovali blagol!

**Kaj za god bi pili, jeli,
da veseio bi zapeli?
Vince, jetrne pastete
in seveda „PEKATETE“**

Okno v svet.

Uspešni boji v Tripolisu.

V teku tega meseca so italijanske čete v afriški posesti (koloniji) Tripolis izbojevale več zmag nad arabskimi vstasi. Zopet so zasedle obširno pokrajino Fezzan, iz katere so se bile umaknile v začetku l. 1914. Dne 24. t. m. so osvojile glavno mesto Fezzana Murzuch. V navzočnosti guvernerja maršala Badoglia je bila na glavnih utrdbi izobešana italijanska trobojnica. V teh bojih so zmagujoče čete zajele mnogo ujetnikov in napravile bogat plen.

Pokrajina Fezzan meri okoli 300 tisoč štirjaških kilometrov in obsega mnogo rodovitnih zelenic (oaz). Glavno mesto Murzuch šteje danes okrog 1500 ljudi. Nekdaj je bil Murzuch živahno trgovsko mesto in je imel nad 5 tisoč prebivalcev.

Schober pojde v Rim.

Koncem meseca odpotuje avstrijski kancler (ministrski predsednik) Schober v Rim, kjer ostane tri dni. Listi pripisujejo posetu veliko važnost. Prijateljsko bližanje, ki se zadnje čase opaža med Italijo in Avstrijo, naj

krat sta bila v sporu. Zdaj ji ga je žal, kajti z njegovo smrtjo se odpro vrata neštetim spletkam. Vedela je, da bo morala stopiti v hud boj proti svojim sovražnikom, ako bo hotela še vnaprej sama vladati.

Zreci so bili nevarni. Poznali niso nikakih obzirov. Imeli so ljudstvo pod svojim vplivom, ker jih je smatralo za posredovalce med seboj in božanstvom. Gotovo ji postavijo nasproti mladega Tutmesa, ki ga je poslala v pregnanstvo. Pravkar je imela priliko uveriti se, da je drugačnega kova kakor njen bolni brat. S takšnim nasprotnikom bo prisiljena bojevati se kakor enaka z enakim.

Kraljica je naglo odšla iz kraljevega hišnega krila ter stekla na teraso. Čisti in hladni nočni zrak jo je osvežil. Z višine, kjer je stala Hatasu, se je nutil krasen prizor. Pod njo so bile speče Tebe s svojimi palačami, hrami in vrtovi. Narasli Nil je obdajal obširno prestolico. A tam, na drugi strani reke, se je dvigal velikanski spomenik. Bila je to grobnica, ki jo je sezidala vkljub vsem zaprekam, vkljub odporu omejene kaste, ki je bila sovražna vsem novostim.

Čuvstvo ponosnega zadovoljstva jo je prevzelo, prevzela jo je zavest lastne moči, da je zašepetala:

»Blagoslovljena zemlja bogov; dokler sem jaz živa,

bo samo moja roka držala žezlo vlade. Bogovi naj odločijo, kdo bo zmagovalec: jaz ali Tutmes!«

III.

Zastavljena mumija.

V neki izmed najlepših tebanskih ulic se je dvigala velika, lepa hiša, poslikana s svetlimi barvami. Dva visoka lesena stebra z medenima sulicama na koncih, ki sta se lesketali v solncu, sta stala pred hišnimi vrati ter pričala o visokem činu in bogastvu njenega gospodarja.

Ta hiša je bila Pagirova, s katerim smo se seznanili že pri nilski slavnosti. Za poslopjem se je raztezal vrt, ki ni bil velik, toda dobro obdelan in poln cvetja.

Nekaj dni po dogodkih, ki smo jih opisali v prejšnjih poglavjih, najdemo Pagira, njegovo ženo in družestno Nejto v dvorani, ki je gledala na vrt.

Pogovor je bil zelo buren. Pagir je poskočil s svojega mesta, vpil in mahal z rokama.

»Kakor se Nil vsako leto razlije, tako gotovo postaneš žena Hartatefa, ki te obožuje. Jaz, ki sem tvoj varuh, in brat Mena sva sprejela njegov predlog.«

»Nikoli! Hartatefa sovražim,« je rekla Nejta s plamečim pogledom. »Keniamun mi je všeč in njega vzamem.«

(Dalje.)

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz idrijskega kotla in okolice.

Socialna ustanova. — V nedeljo se je vršil v hotelu »Didi« 52. občni zbor Pogrebnege društva sv. Jožefa. Udeležba je bila izredno obilna, kar znači, da se naši ljudje zanimajo za delovanje te velike ustanove. Priznati moramo, da vrši društvo za vso okolico velevažno socialno poslanstvo s hvalevredno požrtvovalnostjo. — Iz tajnikovega poročila posnemamo, da ima društvo 4918 članov, med letom je umrlo 86, pristopilo pa je 164 novih članov. V letu 1929. je izplačalo posmrtnine za 2760 lir. Celotni promet je znašal L 48.226.45. Dohodki 24.406, stroški 23.820, dobiček 585 lir. Celotno premoženje je znašalo ob koncu leta 39.927 lir. — Ker je gmotno stanje društva zadovoljivo, so sklenili obdarovati 10 najbednejših bolnih članov vsakega s 50 lirami. Pametno! — Čule so se tudi pritožbe zoper mrtliškega oglednika, ker ne izroči potrebnih listin, dokler ne vidi mrtveca. To pa stori največkrat šele drugi dan, kar ovira delo pri uradih. Razen dveh mož je ostal dosedanji odbor z g. Val. Vidmarjem na čelu. Pogrebščina za odrasle je 200 lir, za otroke 40.

Pozor botril. — Letos dne 13. julija bo sv. birma v Idriji, naslednje dni pa v okolici.

Cena slanini. — Z ozirom na dopis o cenah v mesnici javljamo, da so mesarji znižali slanino na 9 lir, če je vzame odjemalec vsaj 5 kg.

Novi grobovi. — Umrli so: Franciška Grudnova, posestnica, stara 79 let in Ana Seljakova, vdova, stara 80 let. — Rudarju F. Rudolfu so prenesli 2 letnega umrlega otroka v mrtvašnico, ker je umrl na posledicah davice.

Sp. Idrija. — Na svečnico bo imela Gospodarska zadruga v lastnih prostorih redni letni občni zbor.

Čekovnik. — (Novi župljani.) — Nadškofijski dekret z dne 17. jan. 1930. opr. št. 3046.29 javlja, da je prošnja Čekovnikarjev z dne 20. jan. 1927. glede odcepa od župnije Sp. Idrija in pristopa k Idriji ugodno rešena. S 1. januarjem 1930. spada Čekovnik s 43 hišami in 316 prebivalci pod mestno župnijo idrijsko.

Kanomlja. — (Bolezni.) — Pri nas že dalj časa razsaja težka »morderna« bolezen — plesna kuga. Ker ni dovolj gostilen, se poslužujemo zasebnih hiš. Posledice so različne. Skrajni čas je, da se izpametujemo in si v razvedrilo poiščemo razmeram primerne zabave.

Idrsek. — (Zlat jubilej.) — V nedeljo 26. t. m. je bil pomenljiv dan za Janeza Seljaka in njegovo ženo Marijo, roj. Svetličič. Minulo je točno 50 let, ko sta si v Sp. Idriji pred Marijinim oltarjem segla v roke in si obljubila zvestobo do groba. Sin in hčere ter številni vnuki jima kličemo: »V zdravju in miru naj vama teko še naprej dnevi zemeljskega potovanja!«

Iz Istre.

Kubed. — (Drobiž.) — Neznani tatovi so udrli pretekli teden v hišo Andreja Udoviča iz Gračišča. Pobrali so vso svinjino. Pri Poletičih so še na dveh krajih poskušali srečo, pa jim ni uspelo. — Oni dan je padel s kolesa Anton Bebič iz Kubeda. Poškodoval se je tako, da so ga morali peljati v bolnišnico v Trst. — V cerkvi tudi ni vse v redu. Pogovori pod korom naj med mašo izostanejo. Kratkokrilke se tudi nočejo poboljšati. — Vina ne moremo prodati. Točimo ga v »osmicah« po 2 liri 40.

Iz Brd.

Vedrijan. — Svoj čas je neki dopisnik opomnil, da je naša cesta v slabem stanju. Res čudno je, da se nihče za to ne zmeni. — Pri nas plešejo, da je joj. Kam gledajo starši, da puste komaj šoli odrasle otroke na zakotne plese. — Naš pevski zbor vidno hira. Manjka nam organist.

Gor. Cerovo. — Smrt preč. g. Matije Ivančiča nas je močno pretresla. V petek popoldne se je v Cerovem raznesla žalostna novica, da je naš bivši g. župnik Matija Ivančič umrl. Medtem ko se je vršil v Gabrijah na Vipavskem pogreb, so naši zvonovi peli dobremu, spoštovanemu, vladnemu in nepozabnemu gospodu v slovo. Služboval je pri nas nad 19 let; bil je mož bistrega duha in dober pastir duhovniji. Ob začetku vojne je trpel, bil je z nami begunec. Za časa begunstva je o velikonočnem času obiskoval ne le nas Cerovce, ampak tudi ostale Brice in Gorjane ter skrbel za dušni blagor. Po vojni je začel neumorno delati, da se vzpostavi farna cerkev sv. Nikolaja in podružnica sv. Leonarda v Dol. Cerovem. To je tudi na veliko veselje faranov dosegel.

S Krasa.

Ležeče pri Divači. — (Več umnega kmetovanja.) — Vsak najraje govori o tem, kar ga redi. Tako tudi mi o kraški zemlji, ki jo sicer marljivo, a premaloumno obdelujemo. Kjer bi pridelali 10 kvintalov zrnja, ga pridelamo komaj polovico, ker zemljo nezadostno gnojimo. Umetna gnojila premalo poznamo; seveda je tudi premalo denarja za nje. Travnike obiščemo le s koso in grabljami, drugače so pa prepuščeni vremenu. Koliko gnojnice nam uide, ker ne skrbimo za dobre gnojne jame. Tudi hlevi bi se dali betonirati. Na sadjarstvo bi se morali bolj vreči, pa bi ujeli kako liro za davke. Čas bi tudi bil, da bi popravili tisti košček poti, že veste kateri. — Vaščan.

Štorje. — Pri nas je malo naročnikov »Novega lista«, kljub temu ga vsi radi čitamo. Kupujemo ga v trgovini. — Obetajo, da bodo cesto po vasih radi prahu temeljito popravili. Električna luč tudi našo vas že več mesecev razsvetljuje; zelo prikladno za vasovalce z »gornjega kraja«. — Bole-

zen izseljevanja se tudi pri nas širi. Veliko mladeničev in deklet se je podalo v tujino. Pred kratkim se je preselila Mahničeva družina preko meje. — Zanimanje je zbudil dopis o »mačji pečenki«. Sicer je ta dogodek precej zagoneten in ga je težko razsoditi. Mamice, bližajo se pustni dnevi, pazite na domače zajčke!

Gorjansko. — (Naš zbor.) — Napajališče.) — Preteklo leto je pomrlo v naši duhovniji 23 oseb, rodilo se jih je 21, v jarem sv. Lukeža pa je zlezlo 6 parov.

Naš zbor je začel nekam hirati. Opazilo se je to zlasti pretekle praznike. Treba je več vztrajnosti, pa malo več resnih vaj.

Naše napajališče, ki je bilo eno najlepših na Krasu, je danes podobno razvalini. Lansko zimo se je posul del strehe in mesto da bi se z majhnimi stroški popravila, so še ostalo polovico pobrali proč. Govorili so tudi o vojni odškodnini občinskih vodnjakov, počasi pa je vse utihnilo. Potrebno bi bilo vsaj najnujnejše popravilo, drugače ostanemo čez poletje brez vode.

Poljane pri Doberdolu. — (Voda, voda.) — 11 let po vojni smo ljudje in živina trpeli žejo, ker so naša napajališča in vodnjaki bili porušeni. Po vodo smo hodili k sosedom, včasih tudi do 6 kilometrov daleč. Zdaj bo tega konec, ker so se župan Žužič in starešine za stvar zavzeli. 7. t. m. smo že začeli kopati za vodovod iz jezera, ki je oddaljeno 4 kilometre.

Vižovlje. — (Je predrag!) — Pretekli teden smo pogrebili Franciško Furlanovo, staro 70 let. Prva je, ki so jo peljali iz naše vasi na občinskem mrtvaškem vozu. Peljali so samo z enim konjem, da je bilo treba navkreber konjiča na ves glas poganjati. — Domači so se sicer branili voza, ker je drag in zlasti ker je navada, da nesejo mrliča domačini za par lir, največkrat pa zastoni. Na občini so odgovorili: »Hočete ali nočete, plačali boste kljub temu 50 lir za voz.« Mrtvaški voz mora imeti tudi nosače za v cerkev in na pokopališče. Ali ni to preveč? Kje bo pa jemal naš revni delavec in kmet za take gosposke naprave??

Avber. — (Osmica.) — Kamnoloma.) — V nedeljo je otvoril osmico za belo vino g. Franc Bole, bivši župan, pri cerkvi. — Pred več meseci so odkrili na naših gmajnah dva kamnoloma, ki se prav dobro razvijata, tako da so vsi moški iz Avbera in Ponikev in več iz sosednih vasi, zaposleni. Težakov za grunte ni dobiti.

Lokev na Krasu. — (Ogenj.) — Pred kratkim je pogorelo poslopje Franceta Možeta. Vsa družina je v Argentini. V hiši sta stanovala dva najemnika. Eden je bil zavarovan, drugi pa trpi občutno škodo.

Škrbina. — V soboto je umrla v starosti 72 let Colja Katerina. Rajna se je bavila do zadnjega s prekupčevanjem v Trst. Skoro v pomladanskem dnevu smo praznovali cerkvenega patrona sv. Antona (17. januarja). Tudi porok smo imeli že 3. 8. januarja je stopil v zakonski jarem Tukin Franc z gospodično Kristino Črnigojevo.

Novelo. — Po enem letu je odšel za svojo blago ženo v večnost posestnik Josip Pahor, oče č. g. Pahorja, katiheta v Komnu. Bil je skrben in priden gospodar. N. p. v m.!

Tomaževica. — V torek je umrl posestnik Gec Anton v starosti 60 let. Bil je dober in skrben gospodar. Več časa je bil tudi podžupan. Sveti naj mu večna luč!

Sveto. — Neki večer je zmanjkalo po naših kurnikih kar 16 kokoši. Ker so zginile iz zaprtih kurnikov, jih lisice gotovo niso odnesle. Tudi pri nas je zima mila. Pa ne vemo, kaj bo rekla pomlad. Ljudje pridno delajo in kopljejo za trte.

S Pivke.

Postojna. — (Nekaj statistike. — Zlata poroka.) — V župniji Postojna je bilo lansko leto: rojstev 94 (10 manj kot v letu 1928.), in sicer 49 moškega in 45 ženskega spola. Umrlo jih je 67 (+ 4), poročilo pa 28 (+ 2). Pred sto leti, to je 1829., pa je bilo rojstev (brez vasi Zagon) 71 (40 fantov, 31 deklic), umrlo jih je 51 in poročilo se je 13 parov. Takrat je imela Postojna 195 hišnih števil, medtem ko jih ima danes okrog 320. Zaključek...? — 8. februarja t. l. bosta obhajala zlato poroko Andrej Bezeliak in njegova žena Karolina, roj. Klun. Poročila sta se 8. 2. 1880. Zvezal ju je rajni kanonik Hoffstetter. Redka slovesnost se bo vršila v farni cerkvi s sv. mašo ob 10 uri. Želimo, da čakata tudi biserno poroko. — 20. t. m. je umrl gen. Renzo Felice Piovano, tehnični uradnik pri jamski upravi.

Belsko. — (Ko pridejo dekleta na »urlaub«.) — Odkar je postavila lesna družba »Sclabs« parno žago, se je pri nas marsikaj spremenilo. Vas je dobila moderno lice in sedaj ko zmrzuje, smo celo brez blata. Dekleta ljubijo še vedno staro nošo, a imajo — predolge noge. Nedelja se redko poslovi od nas brez plesa; sem in tja se vrši tudi birmovanje brez cerkvenih obredov. Pred časom so prišla nekatera dekleta na kratak dopust. To je dalo povod izrednemu plesu — pod škalo. Družinski očetje, vdovci, studenska deputacija, vse je hitelo v plesno »ekspozituro«, končno so pa letela polena, koli, klobuki, da je bila vsa vas na nogah. Tako je, če pridejo dekleta na »urlaub«.

Gorenje pri Postojni. — (Našim fantom.) — Naši fantje se ne zmenijo za drugo kot za balincanje in kvartanje. Knjig in časnikov ne vzamejo v roke. Pa tudi v gospodarstvu so precej nemarni. Naša dekleta pa so, čim se vrnejo iz službe v mestu, vsa v klobukih.

Hruševje pod Nanosom. — Zadnjič smo brali o veliki zimi, ki pritiska drugod. Pri nas za zimo še skoraj ne vemo; le dežuje precej. Zdi se, da smo že v marcu. — Letina za krompir je bila izredno dobra. Zato se menda nekateri nadejajo, da bo tudi letos tako, in so postali objestni. Ob koncu leta so se prav na čuden način zahva-

lili Bogu za prejete dobrote. — Tudi en grozen zločin smo doživeli 7. t. m. Neznavec je skozi okno ustrelil novega obč. slugo, ki je bil na mestu mrtev. Zločinca še niso prijeli. Ustreljeni mladenič, doma iz Sesljana na Krasu, je bil vsem priljubljen.

Iz Gor.

Tolmin. — Lani je smrt pokosila 78 Tolmincev. Predlanskim le 43. Rodelo se jih je 87. Prirastka je za 9 žensk več. Porok je bilo v minulemu letu 25. Izsledilo se jih je pa prav dosti, več ko polovica brez vsake potrebe. Pred božičem se je na Štajerskem smrtno nesrečil pri sekanju dreves Anton Gaberšček iz Gaberij. Zaslužek in gotovina, ki jo je imel v žepu, sta komaj zadostovala za stroške in pogreb. — Kdor se želi prepričati o našem verskem življenju, mu povemo, da je bilo lani 22.700 obhajil.

15. t. m. je umrla g.čna Lenka Devetakova v nekem zdravilišču v mestu Churu v Švici, kamor je šla jeseni iskat zdravja in moči. Šla je od doma vesela in živahna in pustila svojce v upanju, da se vrne popolnoma zdrava. Kruta smrt ji je pa nenadoma pretrgala nit mladega življenja. Bila je do zadnjega trenutka pri polni zavesti in preden je zatisnila oči, je usmiljenkam še zadnjič izročila pozdrave za svoje drage. Prepeljali so jo domov v ponedeljek, 20. t. m. popoldne. Zdaj ni bilo več smeha na njenih ustnicah, njene oči so bile mrtve. Prišla je, da se odpočije v rodni grudi. Popoldne ob štirih se je vršil pogreb. Vsi, ki so jo poznali, so jo spremili na zadnji poti. Dolga vrsta vencev, 14 po številu, se je vila pred krsto. Kljub mrazu so jo spremljala vsa dekleta v belih oblekah. Fantje so se poslovili od nje s prelepimi žalostinkami. Lahka naj ji bo rodna zemlja! Nesrečni družini globoko sožalje!

Kobariška okolica. — (Cene masla.) — V kobariškem okraju ni vasi brez mlekarne. Na teden izdelajo do 25 stotov masla. Blago jemljejo en čedajski in dva kobariška prekupca. Do novega leta so plačevali po 17 lir in so drug drugega izpodirali. Zdaj pa so menda ustanovili »trust« in nočejo povedati, po kateri ceni bodo plačevali. Mlekarne čakajo, kaj bosta ukrenili največji mlekarni na Livku in na Idrskem, ki dnevno izgotovita do 50 kg masla.

Prav bi bilo, če bi se oglasil kak trgovec s Trsta, da bi malo zmešal cene našim trgovcem. — Omenimo še slučaj z orehovimi tropinami. Trgovci so jih prodajali po 120 lir stot. Ko je pa kmetijska podružnica začela z razprodajo, so cene namah padle za 20 lir.

Idrsko pri Kobaridu. — (Vaška statistika.) — Vas šteje 107 hišnih števil. Prebivalcev nas je 465. »Amerikancev« imamo 37. Delimo se pa tako: le: poročenih mož je 86, žensk pa 109. Pod okni 76 deklet vasuje 93 fantov. Otročajeve vrečje in se lovi po vasi okoli 100. Pretežni del se bavi z lovom na krte. Starši, prepričite to, ker je oblastveno prepovedano.

Čepovan. — (Najstarejši faran.) — V častitljivi starosti 88 let 10 mesecev in 11 dni je izdihnil blago dušo najstarejši faran Gregor Trušnov. Ker je bil za glasbo nadarjen, so ga poznali daleč po deželi in še v zadnjih dneh življenja je rad kako zaigral. Bil je celo vrsto let cerkveni pevec, dirigent in tudi voditelj zborov. Bil je zvest naročnik »Novega lista« ter čital vse knjige do najnovejših. Sam je bil živa knjiga zgodovine domače fare, a tudi sicer močno naobražen. Pravi vzor krščanske vernosti. Farani so ga spoštovali. Blagi Gregor, počivaj v miru!

Roče. — Čas je, da se tudi mi oglasimo. V preteklem letu sta se dva vaščana izselila v Belgijo. Izgubljene pa bodo nadomestili novo rojeni, in sicer devet po številu. Umrle so le štiri osebe. — Vsi nam prorokujejo hudo zimo; do danes pa je še nismo občutili.

Trnovo pri Kobaridu. — (Barko vozijo...) — Neka družba družinskih očetov je 19. t. m. vozila med Kobaridom in Trnovim »barko«. Spotoma so obrali vse občestne krčme, da so jo lažje nič manj kot šestkrat sprehali po tej progi gori in doli. Vožnja se je zaključila zjutraj v neki hiši, ker so že vse gostilne zaprli. Vožnja je priporočljiva, ker je zastoj. Plačati je treba le litre med vožnjo. — Bolje bi bilo, če bi ti vozataji dali kuratu na Srpenici, kar so mu dolžni, da bi ne bili brez maše.

Trnovo pri Gorici. — Eden manj kot lani! Umrlo jih je pri nas 17, rodelo se jih je 16. Z delom je slabo, malo zaslužka. Boljše napredujejo nekatere vdovice s kvantanjem, da ob nedeljah celo za božjo službo nimajo časa.

Livek. — 20. januarja je umrla 67-letna Ana Hrastova. Rajna je bila skrbna in dobra gospodinja. N. p. v miru!

Sv. Lucija. — (Prememb.) — Pretekli teden je bil imenovan za načelnika naše občine tukajšnji veletrgovec g. Marega Eligij. Prejšnji načelnik, ravnatelj Morgutti Oskar je bil skrben in varčen obč. načelnik, tako da so ga občinarji v tem oziru cenili.

Log pod Mangartom. — Res čudna je letošnja nenavadna zima. Še pri nas, ki smo na skrajnem severu dežele, noče biti snega. Mnoge gospodarje zato resno skrbi, kako bodo spravili letos domov drva. — »Novi list« je že poročal, da so na dan sv. Barbare, ko je umrl še mladi rudar Alojz Černuta, zbrali rudarji za prizadeto siromašno družino 100 lir. To poročilo je treba nekoliko popraviti. Omenjeno svoto so nabrali samo na enem kraju. V obeh Logih so pa zbrali nad 200 in nato še v Strmcu čez 50 lir. Hvaležna družina prosi Boga, naj vsem stotero povrne!

Gorenje polje. — V Argentini v mestu Gaimanu je na porodu umrla 19-letna Marija Karnelj, naša domačka. Dekle je šlo v Argentino in se je tam poročilo. Rajnico so spoštovali vsi, ki so jo poznali.

Kal nad Kanalom. — (Visok obisk). — 21. t. m. zjutraj je po polnoma nepričakovano prišel v našo gorsko vas goriški prefekt Sergej Dompieri. Ogleдал si je ljudsko šolo, cerkev, mlekarno in občinski urad. Zanimal se je za vse potrebe prebivalstva, za travništvo, polja, mlekarstvo in ceste. Domačini mu niso mogli napraviti primerne sprejema, ker ni nihče kaj vedel o njegovem obisku. Prefekt je hotel tudi v župnišče k gosp. kuratu; a ko so mu naznanili, da je moral g. kurat radi nujnih cerkvenih zadev v Gorico, je to opustil. — Mudil se je v naši vasi približno eno uro. Gospod prefekt si je ogledal od blizu naše potrebe in težave, zato tudi upamo, da nas ne bo pozabil.

Dolje. — (Smrt žanje.) — V soboto zgodaj zjutraj je umrla Marija Sivec (p. d. Kajnarka). — Naj omenimo pri tej priliki staro navado, ki se je po naših vaseh še danes ohranila. Ko nese duhovnik sv. popotnico, mu pridejo ljudje v skupini nasproti in prepevajo potem do hiše, kjer čaka bolnik Najsvetejšega. Lepe so navede, ki so se še ohranile.

Šentviška gora. — (Množimo se.) — Lani se je rodilo 20 otrok; umrlo pa je 14 faranov. Tudi za nas prej kaže, da ne bomo izmrli. Nekaj jih je že g. župnik vrgel s prižnice; če pa bodo dospeli vsi mladi tja, kamor jim ugajajo pot naše vrle »mamice«, namreč v sveti zakon, bomo dosegli prvenstvo. — Še to povejmo, da smo zime še prav malo užili, čeprav smo visoko v hribih.

Iz goriške okolice.

Štandrež. — (S pristojne strani.) — Spor v pevskem zboru so zakrivali tisti, ki zdaj dolže druge, zlasti starejše pevce. Saj imajo tudi zdaj namen povzročiti spor v zboru, ki kljub njih odsotnosti dobro deluje. Taka zavist ni dobra! Petje pri zornicah res ni bilo prvovrstno, a vršilo se je redno. Parkrat so bile pevke za to naprošene, a se niso odzvale. Organist je res v zadregi, a ne zastran pomanjkanja pevcev, marveč ker ne more doseči sporazuma. In to radi trme nekaterih mlajših, ki bi radi nekatere že po 30 let delujoče pevce vrgli s kora. Nasvet v 3. številki »Novega lista« naj si mlajši, zlasti pevke vza-mejo k srcu!

Iz tržaške okolice.

Ricmanje. — (Mladina, strezni se!) — Naši fantje imajo to grodo razvado, da hodijo v sosednje vasi razgrajati in žaliti mirne in dobre ljudi. — Škandal pa, ki so ga zagrešili na praznik sv. Antona v Borštu v gostilni Peteros, presega vse meje. Zadosti je, ako povemo, da se bo proces vršil — pri zaprtih vratih. — Naše najbližje dobre in mirne sosede prosimo oproščenja, saj je tudi v Ricmanjih še dovolj pametnih ljudi. — Mi se nad tem škandalom zgražamo in neljubi dogodek obsojamo.

Lonjer. — (Vaška razsvetljava — 10 let teme.) — Iz našega kraja se malo oglašamo, ker gre vse po svojem tiru naprej. Toda nekaj je vendar, kar se mora popraviti.

Poprej sta imela Lonjer in Katinara 15 petrolejskih svetilk. Sedaj ni niti ene. Na naše prošnje, da nam dajo luč, so nam v prvih letih po vojni odgovorili, da ni denarja, da naj potrpi-mo, ker bomo dobili električno razsvetljava. V letih 1924., 1925. in 1926. so šle v tej zadevi deputacije na občino in tudi pisane prošnje smo vložili. V 1927. so zagotovili, da bo v tem letu gotovo napeljana električna luč. Začetkom 1928. so pa rekli, da ni več denarja, a da bo luč gotovo do leta 1929. Sedaj je minilo tudi leto 1929. in ni še nič. Lani meseca maja smo se vsi podpisali, koliko luči bo vsak vzel v hišo. Pri tej priliki so nam spet zagotovili, da dobimo luč v najkrajšem času. Danes po 7 mesecih ni še nič.

Pred tremi meseci smo mislili in željno pričakovali, da se bo obljuba izpolnila. Pa tudi tokrat nič. Speljali so jo po dveh poteh v našo bližino: po ročolski cesti do Ville Revoltelle proti Katinari in po lonjerski cesti do meje Sv. Ivan Lonjer. Lonjer in Katinara sta pa vendar še v temi.

Obljubljenega drugega vodnjaka iz občinskega vodovoda tudi ni. Pri že postavljenem pride človek po 10 minutah čakanja na vrsto, da si napolni vrč vode. — Prosimo oblastva, da posežejo vmes in nekaj ukrenejo.

Davkoplachevalec.

Iz Reške doline.

Verbovo pri Bistrici. — (Fantom in dekletom!) — Mi nimamo časa za pisanje, ker smo v tednu za delom, ob nedeljah pa preveč radi pokukamo v kozarček. Tudi marsikak delavnik je posvečen tej lepi navadi. Posebno naši fantje so prijatelji teh navad, potem pa hajd pod okna dekletom nagajat. Fantje, pamet pa kakšno lirco v »šparovce«, da bo za »Novi list«! — Tudi o dekletih bi trebalo katero ziniti.

Čepno. — Le malo časa smo uživali udobnost modernega vodovoda; kar čez noč je postal rezervar prazen. Praznoverne ženice mislijo, da je volkodlak izpil vodo, kar gotovo ni res. Kje je vzrok, bomo povedali drugič.

Dol. Košana. — (»Koledniki«.) — Na poljavni ples.) — Pri nas bo kmalu tako kakor v Št. Petru, kjer je vsaka luknja založena z lesom. Samo da tam skladajo les po prostorih, ki so jih trgovci v to nasedli, pri nas pa so navozili nekaj vagonov borovca kar na javno cesto in pod cesto po zasebnih košeninah, ne da bi koga za to vprašali dovoljenja. Kaj res ni pri nas nikogar, ki bi povedal, da se tako ne sme delati? — Našega trgovca in gostilničarja Fr. Kalužo so prvi teden v novem letu obiskali ponoči »koledniki« in mu odnesli raznega blaga v vrednosti več tisoč lir. — V nedeljo smo imeli na pol javen ples; javen je bil zato, ker

se ga je lahko vsak udeležil, na pol javen pa zato, ker ni bil pod nikakim nadzorstvom. Plesali pa smo na čast dvema fantoma, ki sta odšla ta teden v Argentino. Eni pa pravijo, da se hoče naša mladina na tak način pripravljati za sv. misijon.

Neverke. — (Nova cesta.) — V naši vasi je od novega leta sem precej živahno, ker so začeli graditi novo pot, ki bo vezala glavno cesto z železniško postajo, zgrajeno že leta 1928. nad našo vasjo. Izgubili bomo sicer precej dobrega sveta, ker gre nova cesta po vrtovih in senožetih, a vendar upamo, da zemljo pošteno odplačajo.

Iz Vipavske doline.

Ajdovščina. — (Cerkveno petje. — Orgle.) — Imamo prav lep cerkven zbor. V zadnjem času je mnogo fantov pristopilo. To nas zelo veseli. Dosedaj majhni moški zbor se je lepo povečal. Izvajanje pesmi je dobro, samo več točnosti bi želeli. Vidi se pa napredek in upamo, da bo kmalu na isti višini kakor nekdanj. Dolgo časa smo imeli organistovsko krizo, ki pa je že prenehala. Eno vprašanje pa je zelo pereče in nujno: nove orgle. Meni da bo vsak rad dal kak dar v ta namen. Zato na delo! *Ajdovec.*

Slap pri Vipavi. — (Razne vesti.) — Lani se je poročilo 5 parov; rodilo se jih je 21 oseb, umrlo 8, od teh 6 otrok in 2 odrasla. Tako malo smrtnih slučajev ni bilo na Slapu že od l. 1825. Izselilo se je lani 14 ljudi; 4 dekleta v Argentino, 1 družina (10 oseb) v Jugoslavijo. Preselili sta se 2 družini, naselila pa 1. — Pri nas se je vdomačila prislovica: »Kjer je godba tam je — tepež.« To leto smo že posvetili s harmoniko, plesom in pretepom. Fantje, ali ni boljše rabiti pamet kakor pa zdravnika, orožnike in sodišče? — Kraševci se pritožujejo, da jim preveč nasipajo ceste, pri nas je pa ravno narobe. Naša bivša občinska cesta že od leta 1927. ni bila popravljena. Slabe so zlasti »Podstaje« ter zgodovinski »ta terdni most, ki ga je sturu imenitni moister Anton Trošt.« Posebno ta most kaže svoja oguljena rebra in čaka žalostne usode. Naj se občinska uprava zgane, dokler je še čas. Saj gre le za par samokolnic gramoza. — Še eno za nameček! V kratkem dobimo, če pojde po sreči, tri nove zvonove od tvrdke Colbachini iz Padove. Več povemo ob času...

Sv. Mihael. — (V premislek.) — Vsem, ki se mislijo izseliti, naj bodo sledeče vrste v razmislek. Minulo spomlad je šel od nas mlad mož, po poklicu težak, v Ameriko. Po sedmih mesecih trdega dela se je vrnil domov. Mož ve marsikaj povedati, a prav narobe kot dosti tistih, ki vse lepo opisujejo. Tam doli še precej zaslužiš, a je treba garati ko črna živina. Koliko pa jih je brezposelnih, ki jim manjka najpotrebnejše? Tudi v moralnem oziru se jih dosti zgubi. Koliko je naših, ki cerkve niti od zunaj več ne poznajo!

Kaj se sliši po svetu.

E, znajol!

V mestu Veliki Varaždin, ki spada zdaj pod Romunijo, so odkrili veliko sleparijo v škodo države. Velika vinska klet je bila z dolgim podzemeljskim hodnikom zvezana z neko čistilnico za vino in žganje. Ko je prišla carinska preiskava v klet, so brž prepeljali velike zaloge vina v čistilnico ter jih na ta način rešili pred carino. Ko so pa dacarji prišli v čistilnico, je božja kaplja romala po obratni poti. Državo so osleparili na ta način za 130 milijonov lir.

Bojazljivi sultan.

Ko so Turki poslali sultane v pokoj, so njih zaklade prodali. Tako je prišlo žezlo sultana Abdul-Hamida II. v roke nekega zlatarja. Nekoč pa je zlatar žezlo čistil, kar skoči iz njega ostro brušeno bodalo. Sultan je bil namreč znan nasilnež, in se je vedno bal, da ga ne bi umorili. Zato si je dal celo v žezlo vkovati obrambno oržje. Mislil je, da ga bo bodalo obvarovalo, ko ga ni moglo krivično vladanje.

Ljudska sodba.

V nekem kraju v Mehiki je črnc usmrtil dve beli deklici, da bi ju pojelel. Razjarjeno prebivalstvo ga je na licu mesta ubilo.

Zapostavljeni konj.

V vseh mestih, zlasti v velikih vedno bolj izginja izvošček s svojim konjem. V Berlinu je samo še 146 izvoščkov nasproti 9000 javnim avtomobilom. L. 1914. je bilo število izvoščkov in javnih avtomobilov še enako. Od tedaj je začel avto hitro in neizprosno prekašati konja. Plemenito fijakersko kljuse bo kmalu povsem izrinjeno iz mestnega prometa.

Loterija za najdenčka.

Lepega jutra so pred glavnim policijskim poslopjem v švicarskem mestu Lausanne (Lozani) našli zabojček, v katerem je mirno spančkalo par tednov staro dete. Vest o najdenčku se je hitro raznesla po mestu in oglašilo se je mnogo meščanov, ki so hoteli vzeti krepkega fantiča za svojega. Ker ni hotela policija nobenega prosilca žaliti, je priredila loterijo: glavni dobiček najdenček! Zadel ga je premožen zakonski par, ki je ves srečen odnesel vreščeci dobiček na dom.

Zločinska trgovina.

V Kišinevu v Romuniji so zajeli desetglavo družbo, ki se je pečala s prodajo človeškega mesa. Dognali so, da je zločinska desetorica tekom zadnjih treh mesecev prodala v Turčijo in Malo Azijo v javne hiše okrog 200 mladih deklet. Tudi na postaji v Subotici so zaprli žensko, ki je spravila 4 dekleta v javno hišo v Zenti. Dobil je za umazani posel 4000 dinarjev.

Skrbi za bodočnost.

Bivši afganistanski kralj Aman Ullah, katerega so radi njegovih modernih novotarij pred meseci uporabili pregnali iz države in ki živi sedaj v bližini Rima, se je zavaroval za 1 milijon lir. Kralj šteje sedaj 36 let, zavarovalnina steče v 20 letih.

Ce kralj prej umre, gre v dobro ženi in 8 otrokom. Ker Aman Ullah lahko plačuje visoke zavarovalne prispevke, očitno ni odšel praznih rok iz Afganistana.

Ministra rubijo.

Listi poročajo, da so davčna oblastva zarubila posestvo romunskega ministrskega predsednika Maniuja, ker kljub ponovnim opominom ni plačal davkov od svojega posestva za l. 1929.

Državni zdravniki.

V Rusiji so proglasili postavbo, ki prepoveduje vsem zdravnikom svobodno izvrševanje poklica. Odslej bodo zdravniki državni nastavljeni in bodo morali delati po vladnih predpisih.

Blazne hitrice.

Lani je angleški kralj povzdignil v grofovski stan dirkača Seegraveja, ki je pri avtomobilskih tekmah odnesel prvenstvo, ker je dirjal s hitrostjo kakih 340 kilometrov na uro. Začetkom marca bodo spet priredili avtomobilske dirke in upajo predirjati v eni uri 400 do 480 kilometrov. Taka blazna naglica se seveda še ne more uporabljati v navadnem prometu.

Ljubezen ne zastari.

V Sirakuzi na Siciliji sta se te dni vzela dva, ki štejeta skupno častljivo starost 155 let. V njuni mladosti so se njeni starši uprli poroki in mladostni sen je bil uničen. Pozneje se je ona na pritisk staršev poročila in je skoro petdeset let živela v zakonu z drugim. Ko je sedaj postala vdova, se je ponovno vzdramila ljubezen v srcu nekdanjega častilca in je svojo že močno osivelo izvoljenko zasnil. Zaljubljenca bosta skupno preživela poslednje dneve.

10 tisoč

Madjarov, ki so prišli med svetovno vojno v rusko ujetništvo, živi še sedaj na ozemlju sovjetske Rusije, tako zadržuje ogrska komisija, ki se je napotila pred kratkim v Rusijo, da spravi rojake domov. Ujetniki žive raztreseni po vsem širnem ozemlju od Vladivostoka ob Tihem oceanu do evropske Rusije. Zaposleni so kot delavci po tovarnah, kot pastirji, hlapci, lovci, mornarji i. t. d. Domov pa ne morejo, ker nimajo denarja za pot. Tudi marsikak naš rojak še tava po širnih ruskih planjavah s hrepenenjem po domu v srcu.

Iz „dobrih, starih časov“.

Ko sedejo oča za peč in dajo mlademu čez, hvalijo stare čase: »Ej, takrat, takrat je bilo življenje.« Tako je bilo in bo, da bo stari rod hvalil stare čase in mlajši, ko doraste, svoje, tako da so »stari, dobri časi« vedno bili in bodo. Saj je zmeraj malo veselja, pa žalostnega vmes.

V srednjem veku so obrtniki imeli zlate dni. Stari cehovski spisi pravijo, da so pomočniki hodili ob praznikih v žametnih oblekah s srebrnimi našivi. Bogatini so našili na jopič po

par zlatih zvončkov, da so z zvonkljanjem naznanjali: »Zdaj gre bogatin, umaknite se!« V 16. stoletju se je pojavila moda, da so ženske nosile močno odprte čevlje. Ker so se jim videli prstki, so natikale nanje drage cene prstane. Razkošje v obleki je zajelo celo revne stanove in je morala duhovščina raz leco nastopiti proti razkošni in dostikrat veliko bolj nedostojni modi, kot je danes. Bili so pa tudi časi, n. pr. za cesarja Karla VI., da so celo cesarico dolžili zapravljanja, ker je imela — dvoje platnenih srajc. Kako so se nazori menjavali!

Kaj pa šele v navadah! Do Marije Terezije so bili na Češkem in Moravskem žepni tatovi — javno priznana ustanova. Združevali so se v cehe (zadruge) kot pošteni obrtniki ter so celo poseben davek odrajovali.

Tudi tedanje razmerje med dolžnikom in upnikom se vam bo zdelo kaj čudno. Če ni dolžnik na določeni dan in uro odplačal dolga, se je spravil upnik s celim tropom prijateljev v kako krčmo in ondi popival na dolžnikove stroške, dokler ni ta poravnal dolga in krčmarjevega računa.

Še bolj neumna je pa bila ta pravica cesarjevih dvorjanov: ko so prišli v vladarjevem spremstvu v kakšno mesto, si je lahko sleherni dvorjan izbral zase meščanko po godu ter se že naslednji dan z njo oženil tudi brez dovoljenja staršev. Mestna gosposka pa je bila dolžna starše tudi prisiliti, če so se upirali. Take in podobne beremo o »starih, lepih časih«.

Objave.

Posojilnica v Pevmi

ima uradne ure ob torkih in petkih zjutraj od 8.—10. in ob nedeljah po sv. maši od 10.—11. — Vloge obrestuje po 4% brez odbitka. Davek od vlog plačuje posojilnica sama. — Vezane vloge po dogovoru. — Jamstvo za vloge je neomejeno, torej popolnoma varno. — Rezervni sklad znaša nad 18.000 lir.

Objava.

Da ne odgovarjam vsakemu posebej na vprašanje, kdo je dolžan napraviti rekurz glede prepozno vloženih fasij, rečem: »Vsi tisti, ki ste bili od kr. prefektore naravnost v to pozvani. — Kdor ni prejel poziva, naj uživa mirno kongruo dalje, dokler pride tudi na njega poziv, da vloži pritožbo. Pa morda pride med tem že odlok, »quod condonatum est« in ne »iri«.

F. Š.

Popravek.

V zadnjem »Novem listu« smo odgovorili na vprašanje št. 39, da sme sosed na skupni zid naslanjati drva na podlagi 557. člena. Po italijanskem zakonu je pa brez solastnikovega dovoljenja prepovedano tudi na skupen zid naslanjati drva.

Blagoslovljenje zvonov.

Na mirenskem Gradu bo prevzvišeni knez in nadškof goriški blagoslovil 8 novih zvonov za Grad, Rupo in Peč. Slovesnost se bo vršila dne 2. februarja, na svečnico, popoldne ob treh.

Družba sv. Mohorja za Istro.

Izšle so nove knjige hrvatske književne družbe sv. Mohorja, in sicer: »Danica« kole-
dar za l. 1930., »Narodne pripovetke«, potem
gospodarska knjiga »Gnojenje i gnojiva« inž.
J. Rustje ter prevod slovečega romana »Go-
spodar svjeta«, ki ga je angleški spisal Hugh
Benson. — Knjige stanejo 6 lir (s poštnino
7.60 Lt) in se naročajo v Trstu, via Valdis-
rivo 19/III.

PLAČAJTE »DRUŽINO«!

Nakaži takoj naročnino za »Družino«!
Če ne zmoreš hkratu cele naroč-
nine, nakaži na račun, ker drugo šte-
vilko bodo dobili samo tisti, ki bodo
v redu z naročnino.

Če želi še kdo »Družino« na vpo-
gled, naj to takoj sporoči upravi.

»Družina«, Gorica, via Mameli 5.

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

TRST, dne 27. januarja:

Jabolka: štajerska 120 do 160, tirolska 140
do 240, iz Modene 220 do 240.

Krompir: ogrski 40, domač 45 do 50.

Čebula 45 do 50, česen v glavah 300.

Zelenjad: rdeči radič 120 do 150, glavata
solata 160, solata za kuhanje 90 do 100, vrzote
30 do 40, cvetača 50 do 60.

Trg je prenatrpan z zelenjavo.

Drva: 16 do 17.

GORICA, dne 29. januarja:

Na trg pride dnevno okoli 20 kvintalov špi-
nače, 20 do 30 kvintalov vrzot, 15 do 20 rdečes-
ga radiča, 5 zelenega, 5 do 10 kvintalov sola-
te, po 150 do 200 kg petersilja in motovilca.
Cene so sledeče:

Zelenjad: špinača 90 do 100, vrzote 15 do 20
(tudi 10), rdeči radič 180 do 200, zeleni radič
100 do 130, solata 180 do 220, petersilj 50, ra-
dičeve korenine 30, motovilec 280 do 300.

Krompir 40 do 45. Kljub bližajočemu se sa-
jenju ne gre cena krompirju navzgor, ker ga
je mnogo na razpolago in ker ga do sedaj ni
nič zmrznilo.

Jajca 50 do 55, kmečko maslo 12.50 do 13.

Gospodarski koledar za februar.

Od 10. do 18. plačaj prvi obrok dr-
žavnih davkov. Ne zamudi s plačilom
niti dneva, kajti tudi pri enodnevnem
zaposnenju plačaš kazen. Ali si pre-
gledal v teku januarja davčne sezna-
me ter ugotovil, če si pravilno obdav-
čen? Ali si že vložil rekurz proti kri-
vemu obdavčenju?

Na d o m u: Ali si že poslal naroč-
nino za »Novi list« in »Družino«? Ali
si že naročil pri g. župniku knjige sv.
Mohorja za l. 1931? Če še nisi, požuri
se.

Skrben gospodar ima tudi v zim-
skem času in v najslabšem vremenu
polno dela. Popraviti je treba kme-
tijsko orodje, marsikaj pregledati in
urediti. Nabaviti moraš potrebna se-
mena in umetna gnojila za pomlad; se-
daj si naroči sadna drevesca. V večer-
nih urah čitaj strokovne knjige: pov-
sod dobiš dobro zrno.

V s h r a m b i pazi predvsem na
krompir, da ti ne bo gnil. Pripravi si
semenskega: odberi predvsem plošč-

natega s plitvimi očmi. Ostale kmečke
pridelke kot žita, varuj pred mišmi in
podganami.

V h l e v u: Mraz škodi živini, še
bolj pa smrdljiv in zatohel hlev, ki
je redkokedaj prezračen. V takem
hlevu postane živina jetična. Če je ko-
ličkaj ugoden dan, spusti mlado živino
na prosto, da se malo preskače.

Živina dobiva sedaj večinoma suho
krmo. Če le moreš, napravi nekoliko
rezanice, katero pokladaš malo osolje-
no. Če dobiva žival seno iz mokrotnih
travnikov, dodaj rezanici dnevno žlič-
ko klajnega apna, ki je predvsem
važno za mlado živino. Živino večkrat
skrtači; to delo bi bilo treba opraviti
dnevno.

V k l e t i: Ne drži krompirja, kisle
repe in kislega zelja skupaj z vinom,
ker dobi vino neprijeten duh. V osta-
lem pazi, da je vino zdravo. Če ni, ne-
si vzorec k strokovnjaku in drži se
njegovih navodil. Sodi naj bodo ved-
no polni, če pa niso, zažveplaj v sodu
praznino nad vinom, sicer ti kan na-
pravi obilo škode. Vino ti povodeni.
Kdor je bil srečen in prodal vino, naj
pazi na prazno posodo; biti mora su-
ha, zažveplana in zabita.

V v r t u: V toplejšem delu dežele
sejemo na tople grede paradižnike,
solato in različno zgodnje zelje, na
prosto pa čebulček, česen, špinačo,
zeleni radič itd. V mrzlejšem delu de-
žele naj bo vrt dobro prekopan in po-
gnojen s hlevskim gnojem ter s suro-
vo kalijevo soljo, ki bo zatrla polže.

V s a d o v n j a k u je treba očistiti
drevesa mahu, za kar rabimo strguljo
in ščetko. Odstraniti je treba polom-
ljene in nalomljene veje ter take, ki
delajo v kroni napotje drugim. Dreve-
sa moramo poškopiti z antiparasi-
tom. Iz sadovnjaka odstrani vsa stara
onemogla drevesa ter skopaj potrebne
jame za sajenje mladih.

N a n j i v i pognoji proti koncu me-
seca ozimini s čilskim solitrom ali
apnenim nitratom. Na 100 m² potrosi
1/2 do 3/4 kg enega ali drugega umet-
nega gnojila. Čimprej preorji njive za
krompir in drugo pomladansko setev.
Gnoj na njivi takoj podorji, oziroma
podkopljaj ali ga pa pokrij na kupu z
zemljo.

Senožet in deteljišče pre-
vleči z ostro brano ali z železnimi
grabljami, sčisti mah, trnje in kame-
nje. Zadnji čas je, da pognojiš. Le ta-
ko pridelash obilo krme in lahko rediš
kakšen rep več pri hiši. Od živine boš
dobil tudi več gnoja za bogatejšo gno-
jenje zemlje. Senožet in deteljišče sta
vir tvojega blagostanja.

V v i n o g r a d u obreži in poveži
čimprej trte. Slabo dela, kdor obvezu-
je trte v soku, zakaj takrat se prav rad
prelomi marsikateri poganjek. Trte bi
morale biti sedaj že okopane in po-
gnojene, skopane pa vse tiste, katere
smo ob trgatvi zaznamovali za nič-
vredne. Napravljene bi že morale biti
tudi jame za pomladansko podsajanje.

Prašč, koruza in želod.

Naročnik vprašuje, v kakšnem raz-
merju so v koruzi in v želodu redil-
ne snovi in kako vplivajo na opitanje
prašičev.

Če hočemo odgovoriti na to vpraša-
nje, moramo najprej ugotoviti, kaj
vsebuje koruza in kaj želod. Oba si
misli zrela in na zraku primerno
osušena.

Koruza vsebuje v 100 kg

13	kg vode
10	kg beljakovin
5	kg tolšče
68	kg škroba
2.5	kg vlaknine in
1.5	kg rudninskih snovi.

Zelod vsebuje v 100 kg

18.5	kg vode
5.5	kg beljakovin
4	kg tolšče
61	kg škroba
9	kg vlaknine in
2	kg rudninskih snovi.

Iz pregleda sestavin sledi, da je za
opitanje prašičev več vredna koruza
kot želod, ker vsebuje več tolšče in
več škroba in ker ima želod mnogo
več neprebavljivih vlaknin. Vendar
je za prašiče tudi želod mnogo vre-
den, posebno v zadnjih mesecih pred
zakolom. Glede redilnih snovi pa ni
nikdar 100 kg koruze vredno več kot
200 kg želoda.

Začel

se je tečaj avtomobilne šole.

GORICA: PIAZZA VITTORIA

(gostilna Università - Fiegl)

TOLMIN: HOTEL KRAJNC

IDRIJA: HOTEL DIDIČ

AJDOVŠČINA:

GOSTILNA SLOKAR.

Vpišete se lahko vsak dan.

Zahvala.

Ob nenadni izgubi naše hčerke

Jagnjenke Vižintinove,

se najtopleje zahvalujemo gg. zdravnikom drju Weinlechnerju, drju Müllerju in drju
Kürnerju, č. g. bratu Eulogiju in preč. domačemu duhovniku za versko tolažbo, vsem
darovalcem cvetja in vencev, pevskega zboru za žalostinke, vsem fantom in dekletom
ter domačinom, ki so v tako obilnem številu spremljali pokojno na zadnji poti ali ko-
ličkaj pripomogli k lajšanju naše boli.

Renče, 23. januarja 1930

Žalnoča družina Vižintin.

Cena vinu se bo dvignila.

V Franciji, ki je v svetovni pridelavi vina na prvem mestu, je bil lanski pridelek precej manjši kakor predlanski. To bo precej vplivalo na svetovni trg, mogoče tudi na cene vin v naših krajih. Znano je namreč, da kupujejo Francozi, kadar jim zmanjka lastni pridelek, vino v drugih državah. Tu prideta v prvi vrsti v poštev Španija in Italija. Če se bo pričelo izvažati vino v večjih množinah iz Italije, bodo cene poskočile. Sicer ne smemo pričakovati, da bi se vipavska vina izvažala v Francijo, pač pa lahko črna istrska. Šele ko se bodo po južni in srednji Italiji dvignile cene, porastejo tudi vipavskemu vinu.

Sedaj režite cepiče!

Kdor hoče v zgodnji spomladi cepiti sadno drevje, naj že sedaj nareže potrebnih cepičev, posebno za črešnje. Cepiče zavij v mah in zakopaj zunaj na vrtu v zemljo. Pri cepljenju mora biti podlaga vedno bolj sočna, muževna, nego je cepič. Sedaj drevesa spe, počivajo, šele pomladansko solnce vzbudi v njih pretakanje sokov. Če torej sedaj narežemo potrebnih cepičev, ostanejo v sedanjem stanju, vse dokler jih ne zvežemo s podlago in dokler ne bo podlaga delila z njimi življenskega soka.

Na marsikateri cepljeni črešnji so se lansko leto cepiči samo zato posušili, ker so bili prepozno narezani. Torej pozor!

Vinogradi in trtna uš.

Naročnik nam piše, da je pred dvajsetimi leti prekopal vinograd s stariimi trtami, ki so bile okužene po trtni uši. Vse korenine so bile objedene. Sedaj je zopet prekopal 25 let stari in oslavljeni vinograd, v katerem so bile vse trte cepljene na ameriški podlagi. Pri kopanju je pa ugotovil, da so korenine tudi teh trt objedene. Ali napada trtna uš tudi ameriške?

Trtna uš napade vsako vrsto trt, tako naše žlahtne stare evropske kakor tudi ameriške divjake. Proti tej zajedavki ni torej popolnoma zavarovana nobena vrsta trt. Nekatere so le bolj občutljive, druge manj. Najprej uniči trtna uš naše evropske trte, ki imajo bolj sladke korenine. Ameriške divje podlage so za trtno uš manj užitne, a ne vse enako. Izkustvo uči, da je podlaga Kober 5 BB najmanj občutljiva, Berlandieri pa bolj kot montikola.

Škoda, povzročena po trtni uši, pa ne zavisi samo od podlage, temveč tudi od obdelovanja. Če imajo trte dobro in pognojeno zemljo ter bujno rastejo, jim pik trtna uš prav malo škodi in se kmalu zaraste. Zanemarjene trte, posebno take, ki le redkokdaj vidijo gnoj in komaj za silo rastejo, občutijo pik huje. Isti zakon kakor pri človeku ali živali: močnega in zdravega napade bolezen redkeje nego oslabelega, starega prej nego mladeniča.

Naročnik piše o vinogradu, ki je star 25 let. V tolikih letih oslabe trte tudi v najboljšem vinogradu! Zato se ni čuditi, da so bile korenine objedene.

ZAHVALA.

Najiskrenejše se zahvaljujem diplomirani babici Veri Lebanovi iz Gorice za pomoč pri porodu moje žene, in zlasti ker je brž spoznala življensko nevarnost porodnice ter brž ukrenila vse potrebno za rešitev.

Mozetič Andrej — Gorica.

Gostilna „Alle CORRIERE“

(Hk Caffè Fabris)

v TRSTU — via Romagna št. 4.

|| Domača kuhinja, vipavsko in istrsko vino ter kraški teran. — Postajališče potniških avtomobilov in ljudi z dežele. ||

LASTNA ZALOGA VINA v Trstu Viale XX Sett. 94

Vijudno se priporoča

lastnik F. STRANCAR.

Dr. Emil Gresic,

sin,

zdravnik in porodničar,
bivši asistent kr. bolnišnice za porodništvo in ženske bolezni v Turinu,

dr. Gresic Emil — oče,
zdravnik,

sprejemata v Gorici,

Piazza Vittoria št. 5 (na Travniku),
na isti strani, kot je cerkev.

Širite „NOVI LIST“!

Josip Kerševani, Gorica,
Piazza Cavour št. 9.

Zaloga šivalnih strojev svetovnoznanih tovarov „MUNDLOS“ in „PFAFF“, dvokoles originalnih BIANCHI, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestljivih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica:

GORICA — Piazza Cavour št. 5

Bencin „LAMP“

Bencin „LAMP“

Najboljši pletilni stroji nemške tovarne „Sandler & Graff“. Brezplačen pouk v umetnem vezenju in pletenju.

Telefon št. 415. Brzjavke: KERSEVANI GORIZIA. CICLI

Če hočete, da bodo vaši

posnemalniki in pinje

dobro delovali in dolgo trajali, uporabljajte izključno **ALFA OLJE**, ki je pripravljena največja, najmočnejša in najpopolnejša svetovna družba za posnemalnike.

Družba ALFA LAVAL - Milan (119),
via Farnetti 5

Vsi stroji in naprave za mlekarne!

Nadzornik za Julijsko Krajino:

CORRADO BAN - GORICA - VIA CAPRIN 25.
(nasproti sev. postaji.)

ZAHVALA.

Oskrbništvo župne cerkve na Ustju pri Ajdovščini, se tem potom zahvaljuje zavarovalni družbi „LA FENICE“ (Fenix), z zastopstvom v Gorici, Corso Vitt. Em. III. št. 18. za točno izplačilo odškodnine, oz. prelitje ubitega zvo- na na stroške imenovane zavarovalnice, ki zahteva nizke premije. Cerkvam najtopleje priporočamo.

Ustje, 20. jan. 1930.

Cerkveno oskrbnništvo.

Med svoje stalne odjemalce, najboljše štejem kmetovalce, ker oni dobro to vedo, kje dobro se dobi blago in zraven tudi navodilo, da bo koristilo obilo.

JUST UŠAJ, agronom in
lastnik tvrdke

„Vinoagraria“

v GORICI,

Piazza della Vittoria 4.

Nove postave.

POTREBNA SVOJSTVA MENICE.

(Nadaljevanje.)

Kraj plačila.

Zakon zahteva, da je na menici označen kraj plačila. Ker je dolžnik primoran plačati menico šele, ko mu jo upnik predloži, lahko mirno čaka, da se upnik oglasi, in sicer v kraju, ki je na menici zapisan. Če ni na menici kraj plačila izrecno naveden, moraš pri »suhi« ali pri »lastni« menici plačati tam, kjer je bila menica izdana; pri trati se pa v tem slučaju smatra za kraj plačila kraj, kjer biva tratar, to je oseba, ki mora namesto meničnega izstavitelja plačati menico.

Menica pa ima lahko tudi poseben ali lasten kraj, kjer jo je treba plačati, oziroma kjer mora upnik zahtevati plačilo. Take menice imenujemo domicilirane menice. Kaj je domicilirana menica? Je menica, ki jo je treba plačati na kraju, različnem od kraja, kjer biva glavni upnik, to je pri trati tratar in pri »suhi« ali »lastni« menici izstavitelj. Domicilirana menica ima takorekoč lastno bivališče, lasten domicil.

Razlikujemo pa dvojno domicilirano menico, in sicer:

1. popolnoma domicilirano, to je menico, pri kateri ni samo kraj plačila različen od kraja, na katerem biva glavni dolžnik, temveč pri kateri je določena tudi druga oseba, ki mora mesto ali v imenu glavnega dolžnika, to je tratarja ali pa izstavitelja, plačati menico ob zapadlosti;

2. napol domicilirano menico, pri kateri je samo kraj plačila različen od kraja, na katerem biva glavni dolžnik, dočim je dolžan plačati v tem slučaju menico glavni dolžnik sam.

Izstaviteljev podpis menice.

Menico mora podpisati izstavitelj. Pri »suhi« ali »lastni« menici se imenuje izstavitelj v italijanskem jeziku emittente in pri trati traente. Šele z lastnoročnim podpisom prevzame izstavitelj menično obveznost, da izplača ob zapadlosti obljubljeno svoto. Podpisati pomeni lastnoročno napisati svoje ime in priimek pod vsebino listine. Zato bi ne bila veljavna takole napisana menica: »Io, Antonio Boltar, al 31 dicembre 1930 paghero per questa Cambiale al Cirillo Saunig lire mille« = »Jaz, Anton Boltar, plačam 31. decembra 1930. Cirilu Saunigu tisoč lir«. Ta menica ni veljavna, četudi jo je Anton Boltar lastnoročno napisal. Veljavna postane šele, če podpiše Boltar svoje ime in priimek pod zgornjo izjavo.

Istotako bi bila menica neveljavna, če jo Anton Boltar podpiše samo s priimkom in z začetno črko A. V tem primeru bi bila menica veljavna le, če bi bil Anton Boltar trgovec in bi bil naslov njegove tvrdke: A. Boltar.

Z velikanskim uspehom se nadaljuje naša izredna razprodaja ob priliki

belega tedna.

Izrabite to edino in redko priložnost!

POZOR! Cene za predmete belega tedna se razumejo **BREZ ODBITKA**, za vse ostale predmete pa dovolimo odbitek

20%.

Ne zabite in okoristite se !!

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST

Corso V. E. III št. 16

Zakon pa ne zahteva od izstavitelja, da podpiše menico s celim imenom. Lahko jo podpiše tudi s skrajšanim imenom, pod katerim je občinstvu splošno znan. Če ima nekdo več imen, je menica veljavna, četudi je ne podpiše z imenom, ki je prvo napisano v občinskih registrih civilnega stanja (stato civile), temveč z imenom, s katerim navadno nastopa v javnosti. Zakon zahteva podpis menice z imenom in priimkom radi tega, da se lahko takoj ugotovi (identificira) istinitost izstaviteljeve osebe. Res je sicer, da zakon ne doseže s to zahtevo vedno svojega namena, kajti mnogo je oseb z enakim imenom in priimkom. Toda ta zakonita zahteva je bistvena in zato je treba podpisovati menico vedno z imenom in priimkom. Povedali smo že, da trgovci podpišejo menico lahko tudi samo s svojo tvrdko. Podpis imena in priimka (ali pa tvrdke pri trgovcih) zahteva zakon tudi od vseh drugih oseb, ki prevzamejo z meničnim podpisom določeno obveznost. Z imenom in priimkom mora podpisati menico tudi tratar, ko se obveže, da bo menico ob zapadlosti plačal. Ko je tratar menico podpisal, se imenuje akceptant, ker je prevzel nase obveznost, da jo bo plačal. Istotako mora podpisati menico z imenom menični porok, ki se italijansko imenuje avallante. Isto velja tudi za tako zvanega žiranta, to je meničnega upnika, ki prenese s podpisom svojo menično terjatev na drugega upnika, ki se imenuje žiratar ali italijansko giratario. O akceptantu, meničnem poroku in žiratarju bo še govorila v prihodnjih člankih.

Kako se lahko obveže nepismeni (analfabet)?

Iz tega kar smo zgoraj povedali, sledi jasno, da ne more nepismeni podpisati menice z znamenjem križa. Če se hoče nepismeni menično obvezati, mora napraviti notarsko menico ali pa mora dati posebno pooblastilo drugi osebi, da lahko mesto njega menico podpiše.

(Dalje.)

POMILOSTITEV IN POTNI LISTI.

V tem članku odgovarjamo staršem, ki so uredništvo vprašali, ali so njihovi sinovi, ki so prekoračili mejo brez potnega lista, pomiloščeni.

Zakon javne varnosti določuje v členu 160. tole: »Kdor prekorači ali kdor poizkusi prekoračiti mejo brez potnega lista iz političnih razlogov, se kaznuje z ječo najmanj treh let in z najmanjšo denarno kaznijo 20000 lir. Ista kazen zadene tudi tiste, ki so na katerikoli način pri begu pomagali.

Kdor pa prekorači mejo iz drugih in ne iz političnih razlogov, se kaznuje z zaporom najmanj šestih mesecev ali pa z najmanjšo denarno kaznijo 2000 lir.«

Iz tega sledi tole:

1. pomiloščeni so tisti, ki so sicer prekoračili mejo brez potnega lista, a ne iz političnih razlogov, ako niso bili

obsojeni za več ko eno leto; drugače se jim kazen zniža za eno leto;

2. kdor je šel iz političnih razlogov, ni pomiloščen.

Zakaj je bil kdo obsojen, je razvidno že iz kazni.

Ob tej priliki ponavljamo še enkrat, kar smo napisali v članku »Pomiloščenje« v zadnji številki: kdor je desertiral in kdor ni šel na nabor, ni deležen ne pomilostitve ne znižanja kazni.

BELI TEDEN

pri **S. LEVIJU**

TRIESTE - via S. Lazzaro št. 9 - TRIESTE

Madapolan	po L. 1.90
Kotonina rjava	po L. 2.—
Madapolan najfinejši	po L. 2.20
„Pelle uovo“	od L. 2.40 naprej
Platno „Madonna“	po L. 2.40
Dovlas težak po	po L. 3.—
Platno pravo „Irlanda“	po L. 3.30
Platno „Šola“ najboljša	po L. 3.40
Kotonina za rjuhe, 150 vis.	po L. 4.50
Dovlas za rjuhe, močno	od L. 5.50 naprej
Brisače	od L. 1.90 naprej
Brisače na m. platnene	od L. 2.70 naprej
Velika izbira gobastih brisač	
Zefirji za srajce	od L. 2.90 naprej
Namizni prti	po L. 4.50
Obrobjeni prtički po L. 1, 1.20, 1.50	kos
Barvani prti	od L. 5.50 naprej
Žamet za hlače po L. 6.50, 7, in 8.—	
Nogavice	od L. 1.50 naprej

Razprodaja vseh zimskih predmetov po najnižnjih cenah. — Obiščite nas in prepričajte se o cenah!

Za obuvalo rabite SAMO

SIDOL COMPANY

TRST — Via S. Zaccaria št. 4
Telefon N.ro 72-73.

Najvišje cene
plačujem za

KOŽE

kun, zlatc, dihurjev, vlder,
jazbecov, veveric, divjih in
domaćih zajcev.

D. WINDSPACH - TRIESTE
Via Cesare Battisti 10/11, vrata 16. Telefon št. 68-81
Sprejemajo se pošiljave po pošti.

Ali ste že kupili žepni koledar

Vedež za leto 1930?

Dobite ga v knjigarni-papirnici
STOKA — TRIESTE, via Milano 37
in pri vseh trgovcih na deželi.

Vse pogrebne predmete:

vsakovrstne rakve, vence, sveče itd.
dobite vedno 20% ceneje kot drugod
pri

JOSIPU SAKSIDI,

Dornberg št. 3,
skladišče št. 4.

GROŽNJA

za vse otroke od 2 do 12 let
so gliste, ki so nevarne zaje-
davke čreves.

Ta bolezen se ozdravi popol-
noma s čokoladnimi bonboni
ARRIBA PROTI GLISTAM
V zelenih zavitkih po L. 1.—
Prodaja se v vseh lekarnah.

ARRIBA

ČOKOLADNI BONBON PROTI GLISTAM

**Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty**
sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23 - II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 56: Ali imata oče in mati po zakonu pravico do nagrade, če se jima je rodilo 10 otrok in je eden ali morda več mrtvih?

Odgovor: Nimajo pravice. Čitajte odgovor na 48. vprašanje.

Vprašanje št. 57: Ali dobivajo osebe, ki se izsele iz države, še pokojnino po padlih v vojni?

Odgovor: Napraviti morajo potom prefektore prošnjo na finančno ministrstvo.

Vprašanje št. 58: Moj sin je v Argentini in hoče sprejeti tamkajšnje državljanstvo. Ali se čez leta lahko vrne sem in postane zopet italijanski državljan?

Odgovor: Italijansko državljanstvo bi sin mogel dobiti šele po petletnem zopetnem bivanju v Italiji. Ako ga ne sili k temu velika korist, naj sin nikakor ne spreminja državljanstva.

Vprašanje št. 59: Kaj bo z avstrijskimi kromami, ki so ostale l. 1919, neizmenjane in smo jih l. 1921. izročili županstvu radi zamenjave?

Odgovor: Verjetno je sicer, da bo ta denar zamenjan, toda po kakšnem ključu in kdaj, ne ve nihče povedati.

Vprašanje št. 60: Imam staro, na platno slikano podobo Matere božje. Ugotovila bi rada njeno vrednost. Kam naj se obrnem?

Odgovor: Povprašajte g. dekana. (Vi v Vipavi.)

Vprašanje št. 61: Imel sem vodovod, ki ga je vojna uničila. Ali je še čas za odškodnino?

Odgovor: Rok za vlaganje vojnoškodninskih prošelj je že davno minul. Ne trosite za to niti vinarja.

Vprašanje št. 62: Delam trtni nasad za belo vino. Katere vrste trt mi svetujete? Zasadi mi deloma enoletne cepljenke, deloma cepljene v suho in jih potem naravnost iz zabojev postaviti na stalno mesto. Ali bodo boljše uspevale prve ali druge (Vrtobja)?

Odgovor: Pri vas je kriza s prodajo belega vina; črno gre bolj. Zato Vam svetujemo, da sadite črne vrste. Če pa že hočete bele, zavzajte se, da se samo dobro belo vino lahko prodaja. Zato sadite vrste, kot so rizling; svetujemo Vam tudi vsaj 30 odstotkov sauvignona. Od cepljenk Vam bodo gotovo boljše uspevale enoletne cepljenke; sicer se pa tudi sličenke v zaboju lahko dobro sponesejo, a morate nanje paziti.

Vprašanje št. 63: Pisali ste, da se bo v Tolminu ustanovila poljedelska in gozdarska šola. Ali je to res?

Odgovor: O poljedelski ali gozdarski šoli v Tolminu nam ni nič znanega, pač pa se namerava ustanoviti v Tolminu mlekaršna in sirsarska šola, za katero so vse priprave v najboljšem teku.

Vprašanje št. 64: V globoki zemlji nameras vama zasaditi nekoliko hruškovih dreves, ki bi jih rad vzgajal na špalir. Kaj mi svetujete?

Odgovor: Vzgojanje na špalir je neprimerna oblika in zahteva tudi spretnega vrtnarja. Priporočljiva je samo za severne kraje, kjer hočejo izrabiti kakšno gorko lego ob stenah. Vi pa vzgajajte hruške v obliki nizke piramide, in sicer Vam svetujemo vrtolankjo (Viljamovko), vrsto košja (coscia) in Hardyjevko.

Vprašanje št. 65: Ali se izplača motorni plug za manjša zemljišča in ali se lahko rabi tudi za druga dela (dovoz sena, gnoja itd.)? Koliko stane?

Odgovor: Motorni plug Fordson stane okoli 18.000 lir, druge vrste 20 do 30.000 in tudi

več. Če številke same Vam povedo, da motorni plug ni za majhna posestva. Tudi če ga rabiš za oranje drugih zemljišč, se težko izplača, če so njive preveč razdrobljene, to je razdeljene v majhne parcele. Preveč moraš obračati.

Vprašanje št. 67: Prosimo za naslov zdravnika, ki je znašel zdravila proti jetiki. Zakaj ne zdravi več? Kaj je z njim?

Odgovor: To ni zdravnik, ima drug poklic. Ne sme zdraviti, ker nima dovoljenja. Dokler zdravilo ne bo popolnoma preiskano in preizkušeno, ga tudi ne sme prodajati.

Vprašanje št. 68: Do kdaj moramo napraviti gnojnike?

Odgovor: Do 31. decembra 1930.

Vprašanje št. 69: Kakšne dokumente mi mora dati dolжник, če mu posodim denar?

Odgovor: Naj Vam podaš menico.

Vprašanje št. 70: Ali je smrekovo seme, nabrano zadnjo jesen, dobro za sejanje v leto 1931?

Odgovor: Je! Ostane kalivo dve do tri leta.

Vprašanje št. 71: Kaj je s slovenskimi napisi? Na občini me je nekdo obvestil, naj izpremenim napis, če nočem plačevati 8-kratnega davka od napisa. Ali je izšla kakšna nova naredba?

Odgovor: Glede občinskega davka na napise velja kr. odlok od 9. maja 1929, št. 762, ki določuje tole:

»Ko gre za napise v tujem jeziku, je občinska pristojbina (davek) obvezna in je petkrat večja ko za napise v italijanskem jeziku; najmanj znaša pristojbina za napise v tujem jeziku 150 lir.«

Med tuje jezike pa ne spadata slovenski in nemški jezik, kar je naravno, ker gre za jezik polnopravnih in enakopravnih italijanskih državljanov. Zato lahko rekurirate najprej na občinsko davčno komisijo in zatem na deželni upravni odbor (Giunta provinciale amministrativa), če bi občina obdavčila slovenski napis s petkratno ali celo z osemkratno pristojbino.

NASLOV »NOVEGA LISTA« JE:

»Novi list«, Gorizia, via Mameli 5.
Ni treba dodajati ničesar drugega.

ZDRAVNIK
dr. Gresic Adalberto,
starejši sin,
sprejema vedno v svojem
ambulatoriju
v GORICI,
na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/I.
nad lekarno Cristofaletti.

30 lir na dan
prav zlahkoto zasluži 14 letna
deklica s pletilnim strojem
„DUBIED“.

S tem strojem lahko pleteš obleke, maje, hlače, nogavice i. t. d. **Glavno zastopstvo**

ELIJA ČUK, Gorica, piazza Cavour št. 9.

Tu dobiš tudi najboljše vrste šivalnih strojev, dvokoles in vse tozadevne potrebščine.

Lastna mehanična delavnica via Duomo št. 11.
Brezplačen pouk v pletenju in vezenju.

Avtorizirana civilna
inženirska pisarna
dr. ing. Gaberščik Oskar,
TOLMIN,

izvršuje vsa civilno inženirska dela in vsakovrstne projekte; napravi načrte in vse potrebno za priznanje vodnih pravic; izmeri in parcelira zemljišča; izdelava zemljiške skice za kupno-prodajne pogodbe; razne cenitve za privilegirana posojila itd.

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij
R. BREZIGAR
SPREJEMA
V GORICI
na Travniku št. 17/I (Piazza Vittoria)
poleg kinematografa.

TOVARNA POHIŠTVA
S. HERSKOVITS,
Gorica, (S. Rocco) Via Lunga

prodaja tudi zasebnikom pohištvo za
navadne in razkošne sobe
po tovarniških cenah.

Tvrdba Teod. Hribar - Gorica
CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prta.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO. **CENE ZMERNE**

Valuta — tuji denar.

Dne 29. jan. si dal ali dobil za

1 dolar	19.08 lir
1 angl. funt	92.47 lir
100 dinarjev	33.72 lir
100 šilingov (avstr.)	269.— lir
100 čeških kron	56.56 lir
100 nemških mark	456.65 lir
100 švic. frankov	369.50 lir
100 franc. frankov	75.06 lir
100 belga	266.43 lir

Beneške obveznice 72.50; obveznice »Consolidato« 79.70.

Loterijske številke

dne 25. januarja 1930.

Bari	10	7	34	87	24
Florenca	63	23	37	71	58
Milan	43	80	81	33	62
Nápelj	65	42	13	31	63
Palermo	4	61	2	45	87
Rim	62	21	72	4	24
Turin	52	44	20	56	81
Benetke	17	49	20	10	58

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja 2. februarja: Herpelje, Moščenice.

Ponedeljek 3. februarja: Krmin, Dutovlje, Vodnjan, Sv. Lovreč Pazar natički.

Torek 4. februarja: Pazin.

Sobota 8. februarja: Podgrad.

Tyrichter & Cuccagna

Trst,

Via Mazzini št. 23., vogal via S. Spiridione št. 6., tel. 69-73

Zaloga platna, bombaževine in ukrojenega perila.

POSEBNOST: opreme za neveste.

Nadaljuje se z uspehom

beli teden

s 25% popustom

T O L M I N

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,

Izvešban na kliniki na Dunaju in v Monakovem (na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo (pri dr. Bussiju),

v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 lito, najmanj 5 ltr. — Na vprašanja brez zaamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je: Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83-34.

Krojni tečaj za šivilje in nešivilje se bo vršil 10. februarja v Cerknem. Poučevali bodo tudi modeliranje vsakovrstnih modernih ženskih oblek. Prijave sprejema krojaški mojster Franc Mezek v Cerknem št. 90 ali pa Ernest Krapež v Vipavi, ki bo vodil tečaj.

Trte, cepljene in bilje. Po nizkih cenah dobite pri Ivanu Forčiču, Presserie, p. Comeno.

Prodaj kisle in sladke repo ter kisle zelje. — Kebe, Goče, p. Vipava.

15-letni mladenič želi vstopiti kot vajenec k mesarskemu mojstru na deželi. — Stanjel 65.

V Štandrežu pri Gorici je na prodaj kmečka hiša s poldrugeto njivo zemlje. Pojasnila daje Babuder, Štandrež.

Najboljše belo in črno vino, žganje, izborne likerje, marsalo in vermut dobite po ugodnih cenah in tudi v manjših količinah v via Ascoli 31, blizu Piazza Tommaseo (na Kornu). Nasl. Dav. Bolaffio.

2000 hruškovih in 500 jablanovih drevesc prodam. — Škerlj, Tomaj 56.

Prodaj posestvo s pritlikinami. — Krmeč Ivan, Mačkovlje 70.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Stefan Gomišček, Solkan 280. To je velika izbira opreme iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Mlekar z večletno prakso, zmožen knjižovodstva, s skušnjo pri parnih kotlih in strojih, išče primerne mesto. Pišite: Agenzia Cehovin — Trst, pod geslom »Mlekar«.

Prodaj tovorni voz, ki tehta okrog 7 q, po zmerni ceni. Naslov pri upravi.

Škropilnice najnovejšega sistema izdelujem ali predelujem. Kupujem tudi vsakovrstno staro kotlovino. Alojzij Leban, Gorica, via Morelli 15.

Išče se uradnik (uradnica), zmožen slovenskega in italijanskega jezika za električno podjetje v Il. Bistrici. Prednost imajo oni, ki so bili zaposleni pri kakšnem stavbenem podjetju. Oblak, Villa del Nevoso.

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni Wokulat, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

Strojnik z dvajsetletno prakso išče službo. Naslov pri upravi.

Čevljarsko orodje se prodaja, ker je lastnik umrl. — Emilija Štembergerjeva, Koblj, p. Stanjel.

Lekarna Cibe v Trstu, Piazza S. Francesco, (blizu nove sodnijske palače), izdeluje »Menthosalyte«, izkušeno sredstvo proti revmatizmu, bolečinam v križu in plečih. Velika tuba 8 lir.

Rihenberška gospodarska zadruga naznanja, da je otvorila v Ajdovščini zalogo lastnega vinskega pridelka.

Naznanjamo, da imamo v Lomni pri Sv. Luciji več vagonov semenskega krompirja na prodaj. Blago je prvovrstno in zajamčeno.

Trte cepljene dobite po nizki ceni pri Alojziju Lavrenčiču, Vrhpolje 30, p. Vipava.

Knjigovodja, Goričan, ravnokar vpokojen, zmožen slovensčine, italijanščine in nemščine, z najboljšimi priporočili, sprejme pri merno službo kjerkoli. Ponudbe na upravo pod »Knjigovodja«.

Šola za krojenje, šivanje, vezenje, izdelovanje umetnih cvetlic. Tečaji odprti. — Donada, Trst, via Lavatoio 5.

Posestvo, Veliki Potok pri Postojni 25. obstoječe iz hiše, 14.000 m² gozda, 21.500 m² polja, se prodaja. Obrnite se na lastnika Kristjana Andreja.

Zlatnino in srebrnino staro, kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. — Birmska, poročna in krstna darila. — Moderna zlatarna, Corso Verdi št. 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

Motorno kolo »Triumph« HP 5 se prodaja po ugodni ceni. Petrovič Giovanna — Trieste, via Rismondo 12.

Jajca za valenje (bele pasme »Leghorn«) se dobe pri Perutninskem zavodu v Hraščah pri Postojni. Kos po 2 liri. — Kokoši znesejo po 280 do 300 jajc letno.

Zlatarna - urarna.

G. STEINDLER - TRST
via G. Gallina 2. — — — Telef. št. 74-11
Izbira darov zaporoke, krste in godove.
Popravlja ter izboljšuje zlatnino in srebrnino.

ZDRAVNIK

dr. L. SIMONITI,

bivši asistent za notranje bolezni,
sprejema vsak dan v Gorici,
Piazza Vittoria 22., (na Travniku)
(v Morpurgovih hiši),
od 9. - 12. in 3. - 4.Ob sredah po četrti uri na lastnem domu v
Biljani v Brdih

Darila

za poroke in krste

dobite v zlatarni

F. BUDA,

Trst Corso Garibaldi 35,
via Roma 16.